

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Zittingsdocument

A7-0464/2013

18.12.2013

VERSLAG

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van
concurrentievermogen en duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Commissie industrie, onderzoek en energie

Rapporteur: Reinhard Bütikofer

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	37
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNATIONALE HANDEL.....	42
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN	48
ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, VOLKSGEZONDHEID EN VOEDSELVEILIGHEID.....	53
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING:.....	60
ADVIES VAN DE COMMISSIE REGIONALE ONTWIKKELING	66
ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GENDERGELIJKHEID:	71
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE	75

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en duurzaamheid

(2013/2006(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien artikel 173 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (oud artikel 157 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschappen) betreffende het industriebeleid van de EU, waarin met name het concurrentievermogen van de Europese industriesector wordt genoemd,
- gezien de mededeling van de Commissie van 10 oktober 2012 getiteld "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel" (COM(2012)0582),
- gezien Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie¹,
- gezien het voorstel van de Commissie van 29 november 2012 voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad inzake een nieuw algemeen milieuactieprogramma voor de Europese Unie voor de periode tot en met 2020, getiteld "Goed leven, binnen de grenzen van onze planeet" (COM(2012)0710),
- gezien het voorstel van de Commissie van 30 november 2011 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en voor kleine en middelgrote ondernemingen (2014-2020) (COM(2011)0834),
- gezien de mededeling van de Commissie van 31 juli 2012 getiteld "Strategie voor het duurzame concurrentievermogen van de bouwsector en de ondernemingen in die sector" (COM(2012)0433),
- gezien de mededeling van de Commissie van 25 juni 2008 met als titel "Denk eerst klein - een 'Small Business Act' voor Europa" (COM(2008)0394),
- gezien de mededeling van de Commissie van 4 november 2008 getiteld "Het grondstoffeninitiatief – voorzien in onze kritieke behoeften aan groei en werkgelegenheid in Europa" (COM(2008)0699),
- gezien de mededeling van de Commissie van 3 maart 2010 getiteld "Europa 2020 – Een strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei" (COM(2010)2020),
- gezien de mededeling van de Commissie van 6 oktober 2010 getiteld "Europa 2020-kerninitiatief Innovatie-Unie" (COM(2010)0546),

---

¹ PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1.

- gezien de mededeling van de Commissie van 20 september 2011 getiteld "Stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa" (COM(2011)0571),
- gezien de mededeling van de Commissie van 14 oktober 2011 getiteld "Het industriebeleid: het concurrentievermogen versterken" (COM(2011)0642),
- gezien de mededeling van de Commissie van 15 december 2011 getiteld "Stappenplan Energie 2050" (COM(2011)0885),
- gezien de mededeling van de Commissie van 13 februari 2012 getiteld "Innovatie voor duurzame groei: een bio-economie voor Europa" (COM(2012)0060),
- gezien de mededeling van de Commissie van 30 mei 2012 getiteld "Actie voor stabiliteit, groei en werkgelegenheid" (COM(2012)0299),
- gezien de mededeling van de Commissie van 26 juni 2012 getiteld "Een Europese strategie voor sleuteltechnologieën – een brug naar groei en banen" (COM(2012)0341),
- gezien het groenboek van de Commissie van 20 maart 2013 over de "Langetermijnfinanciering van de Europese economie" (COM(2013)0150),
- gezien het groenboek van de Commissie van 27 maart 2013 over "Een kader voor het klimaat- en energiebeleid voor 2030" (COM(2013)0169),
- gezien het werkdokument van de diensten van de Commissie bij de mededeling van de Commissie van 4 november 2008 getiteld "Het grondstoffeninitiatief – voorzien in onze kritieke behoeften aan groei en werkgelegenheid in Europa" (COM(2008)0699 – SEC(2008)2741),
- gezien het werkdokument van de diensten van de Commissie van 26 september 2012 over de concurrentiepositie van geavanceerde industrietakken in Europa ("Competitiveness of the European high-end industries" – SWD(2012)0286),
- gezien het werkdokument van de Commissie van 10 oktober 2012 bij de mededeling getiteld "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel – actualisering van de mededeling over het industriebeleid" (SWD(2012)0297),
- gezien het werkdokument van de Commissie van 10 oktober 2012 getiteld "European Competitiveness report 2012. Reaping the benefits of Globalisation" ("Verslag over het Europese concurrentievermogen 2012. De vruchten van de globalisering plukken") (SWD(2012)0299),
- gezien het werkdokument van de Commissie van 11 april 2013 getiteld "Industrial relations in Europe 2012" ("Arbeidsverhoudingen in Europa 2012") (SWD(2013)0126),
- gezien de mededeling van de Commissie van 18 juni 2013 getiteld "Follow-up van de Commissie van de 'top 10'-raadpleging over EU-regels voor kleine en middelgrote ondernemingen" (COM(2013)0446),
- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 17 april 2013 over

de mededeling van de Commissie getiteld "Strategie voor het duurzame concurrentievermogen van de bouwsector en de ondernemingen in die sector"¹,

- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 20 maart 2013 getiteld "Participatie en betrokkenheid van werknemers als sleutelfactoren voor goede bedrijfspraktijken en evenwichtige oplossingen om uit de crisis te geraken"²,
- gezien zijn resolutie van 11 maart 2010 over investeren in de ontwikkeling van koolstofarme technologieën (SET-plan)³,
- gezien zijn resolutie van 20 juli 2010 over de ontwikkeling van het werkgelegenheidspotentieel van een nieuwe duurzame economie⁴,
- gezien zijn resolutie van 25 november 2010 over mensenrechten, sociale normen en milieunormen in internationale handelsovereenkomsten⁵,
- gezien zijn resolutie van 9 maart 2011 over een industriebeleid voor het tijdperk van de globalisering⁶,
- gezien zijn resolutie van 13 september 2011 over een doeltreffende grondstoffenstrategie voor Europa⁷,
- gezien zijn resolutie van 24 mei 2012 over het efficiënt gebruik van hulpbronnen in Europa⁸,
- gezien zijn resolutie van 14 juni 2012 over de "Toekomst van de Single Market Act"⁹,
- gezien zijn resolutie van 23 oktober 2012 over kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's): concurrentievermogen en zakelijke kansen¹⁰,
- gezien zijn resolutie van 21 november 2012 over de gevolgen voor het milieu van de winning van schaliegas en schalieolie¹¹,
- gezien zijn resolutie van 21 november 2012 over industriële, energetische en andere aspecten van schaliegas en -olie¹²,
- gezien zijn resolutie van 14 maart 2013 over het Stappenplan Energie 2050, een toekomst

---

¹ PB C 198 van 10.7.2013, blz. 45.

² PB C 161 van 6.6.2013, blz. 35.

³ **PB C 349 E van 22.12.2010, blz. 84.**

⁴ PB C 308 E van 20.10.2011, blz. 6.

⁵ PB C 99 E van 3.4.2012, blz. 31.

⁶ PB C 199 E van 7.7.2012, blz. 131.

⁷ **PB C 51 E van 22.2.2013, blz. 21.**

⁸ Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0223.

⁹ Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0258.

¹⁰ Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0387.

¹¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0443.

¹² Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0444.

met energie¹,

- gezien zijn resolutie van 15 maart 2013 over een Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050²,
- gezien zijn resolutie van 21 mei 2013 over uitdagingen en kansen voor hernieuwbare energie in de Europese interne energiemarkt³,
- gezien zijn resolutie van 21 mei 2013 over regionale strategieën voor industriegebieden in de Europese Unie⁴,
- gezien zijn resolutie van 11 juni 2013 over sociale huisvesting in de Europese Unie⁵,
- gezien zijn resolutie van 2 juli 2013 over de bijdrage van coöperaties aan de bestrijding van de crisis⁶,
- gezien zijn debat van 4 februari 2013 naar aanleiding van de verklaring van de Commissie over het herstel van de Europese industrie tegen de achtergrond van de huidige moeilijkheden (2013/2538(RSP)),
- gezien de conclusies van de 3208e bijeenkomst van de Raad Concurrentievermogen van 10 en 11 december 2012 getiteld "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel",
- gezien het in opdracht van de Commissie opgestelde verslag getiteld "EU industrial structure 2011 - Trends and Performance" ("Industriële structuur van de EU 2011 - trends en prestaties") van 2011,
- gezien het verslag over de in opdracht van het Comité van de Regio's in april 2013 uitgevoerde studie over het Europa 2020-initiatief getiteld "Industriebeleid in een tijd van mondialisering",
- gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité van 18 juni 2013 over "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel – Actualisering van de mededeling van de Commissie over het industriebeleid"⁷,
- gezien het advies van het Comité van de Regio's van 11 april 2013 inzake "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel"⁸,
- gezien artikel 48 van zijn Reglement,

---

¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0088.

² Aangenomen teksten, P7_TA(2012)0086.

³ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0201.

⁴ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0199.

⁵ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0246.

⁶ Aangenomen teksten, P7_TA(2013)0301.

⁷ PB C 327 van 12.11.2013, blz. 82.

⁸ PB C 139 van 17.5.2013, blz. 11.

- gezien het verslag van de Commissie industrie, onderzoek en energie en de adviezen van de Commissie internationale handel, de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken, de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid, de Commissie interne markt en consumentenbescherming, de Commissie regionale ontwikkeling en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (A7-0464/2013),
- A. overwegende dat de Europese industrie een niet eerder geziene crisis doormaakt en zich met tal van belemmeringen geconfronteerd ziet die haar concurrentievermogen aantasten;
- B. overwegende dat de verwachte stijging van de O&O-uitgaven alleen kan worden gerealiseerd indien particuliere ondernemingen daarvoor voldoende financiële middelen kunnen uittrekken die niet hoeven te worden besteed aan onnodige kosten als gevolg van belastende wetgeving;
- C. overwegende dat de door de Europese Commissie voorgelegde cijfers ambitieus doch voorwaardelijk zijn, aangezien ze gekoppeld zijn aan tal van factoren die nog onvoldoende geïdentificeerd zijn;
- D. overwegende dat de Europese industrie een sleutelrol speelt en een belangrijk onderdeel van de oplossing voor de crisis vormt,
- E. overwegende dat de industriële concurrenten van Europa al jarenlang sterke industriële strategieën ontwikkelen;
- F. overwegende dat de EU een strategie nodig heeft om de economische en financiële crisis aan te pakken en een impuls te geven aan een nieuwe economische dynamiek;
- G. overwegende dat de Commissie moet worden geprezen vanwege het feit dat zij de aanzet geeft tot een industriebeleid met haar mededeling die ten doel heeft een industriële omslag tot stand te brengen;
- H. overwegende dat de gezamenlijke toekomst van Europa als vestigingsplaats voor bedrijven in een moderniseringsoffensief ligt dat innovatiecentra versterkt en de ontwikkelingsachterstand van industrieel en structureel zwakke regio's wegwerkt;
- I. overwegende dat de verminderde beschikbaarheid van krediet een beperking vormt voor investeringen en zowel de innovatie als de invoering van nieuwe, efficiënte technologieën belemmert; overwegende dat een industriebeleid in Europa derhalve een robuuste financiële architectuur vereist die investeringen bevordert;
- J. overwegende dat de financieringsvoorwaarden in Zuid-Europa strenger zijn, waardoor gerichte financieringsoplossingen nodig zijn;
- K. overwegende dat de lidstaten zich zouden moeten baseren op methoden voor industriële herstructurering die in Europa en in andere landen tot successen hebben geleid;
- L. overwegende dat de Commissie erop heeft gewezen dat de Europese industrie haar aantrekkelijkheid mogelijk zal herwinnen als gevolg van een verwachte afname van de wereldwijde loonverschillen;

- M. overwegende dat het scheppen van betere algemene omstandigheden voor een Europees industriebeleid de verwezenlijking en effectieve werking van de interne markt van de EU in het kader van een sociale markteconomie inhoudt;
- N. overwegende dat Europa de hoogste prioriteit moet geven aan het veiligstellen van de productiesectoren en de knowhow en tegelijkertijd de industrie in staat moet stellen haar mondiale concurrentievermogen te herwinnen;
- O. overwegende dat de energiekosten voor de industrie en de toenemende verschillen in energieprijzen tussen Europa en andere industrielanden (met name de Verenigde Staten) een steeds belangrijker rol zullen spelen indien niet naar behoren op de huidige ontwikkelingen wordt gereageerd;
- P. overwegende dat, gezien de mondiale uitdagingen, energie- en hulpbronnefficiëntie de kern moeten vormen van de inspanningen gericht op vernieuwing van de Europese industriesector wil de Europese industrie in de toekomst concurrerend blijven;
- Q. overwegende dat de EU behoefte heeft aan een aanpak van het industrieel beleid waarin concurrentievermogen, duurzaamheid en fatsoenlijk werk worden gecombineerd om de voornaamste maatschappelijke uitdagingen aan te pakken,
- R. overwegende dat moet worden gegarandeerd dat het energie-, klimaat-, milieu-, industrie- en handelsbeleid van de EU op elkaar worden afgestemd om zo een goed evenwicht te vinden tussen de doelstellingen van het klimaat- en milieubeschermingsbeleid en de RISE-doelstellingen;
- S. overwegende dat de arbeidsproductiviteit de afgelopen decennia veel meer is toegenomen dan de hulpbronnenproductiviteit, terwijl uit ramingen blijkt dat arbeidskosten minder dan 20 % van de productiekosten vertegenwoordigen, terwijl hulpbronnen 40 % uitmaken;
- T. overwegende dat de EU tevens over een immense innovatiecapaciteit beschikt en dat zes lidstaten tot de top tien van de vijftig meest innovatieve landen ter wereld behoren;
- U. overwegende dat het industriebeleid een belangrijke sociale dimensie heeft die van invloed is op alle lagen van de maatschappij;
- V. overwegende dat voor een Europees industriebeleid een sterke beroepsbevolking noodzakelijk is, terwijl gemiddeld slechts 7 % van de laaggeschoolde beroepsbevolking een opleiding heeft gevolgd;

A. Een strategie voor de opleving van de industrie voor een duurzaam Europa (RISE-strategie): Beginselen, doelstellingen en governance

- 1. is verheugd over de speciale aandacht van de Commissie voor het industriebeleid, aangezien deze aandacht van wezenlijk belang is voor de economische ontwikkeling en het concurrentievermogen en om de welvaart op lange termijn te waarborgen en het probleem van de werkloosheid op te lossen, gezien het feit dat één op de vier banen door

de industrie wordt gecreëerd, die werk biedt aan rond 34 miljoen mensen; onderstreept dat het industriebeleid de zwakke punten van de Europese economie moet aanpakken, zoals het gebrek aan investeringen in O&O, de ontwikkeling van de energieprijzen, bureaucratische rompslomp of de moeilijke toegang tot financiering; wijst erop dat de industrie goed is voor 80% van de uitgaven op het gebied van O&O en dat industriële goederen bijna 75% van de Europese uitvoer uitmaken; benadrukt dat de industrie verantwoordelijk is voor een groot deel van de waardecreatie in de economie en dat elke arbeidsplaats in de industrie bovendien circa twee extra arbeidsplaatsen in de toeleverings- en dienstensector oplevert;

2. benadrukt dat de toekomstige industriële kracht van Europa ligt in een strategie voor de opleving van de industrie voor een duurzaam Europa (Renaissance of Industry for a Sustainable Europe – RISE), die technologische, zakelijke, financiële, ecologische en sociale innovatie nastreeft met het oog op een derde industriële revolutie en tevens een efficiëntiestrategie omvat die gericht is op de herindustrialisering van Europa en de versterking van de Europese economie als geheel en als antwoord dient op de toenemende sociale uitdagingen; voert aan dat de RISE-strategie nieuwe markten, onder meer voor nieuwe en innovatieve producten en diensten, kan creëren en nieuwe bedrijfsmodellen en creatieve ondernemers en ondernemingen, nieuwe banen en fatsoenlijk werk kan voortbrengen, hetgeen leidt tot een industriële vernieuwing met economische dynamiek, vertrouwen in de economie en economisch concurrentievermogen; is ervan overtuigd dat het behoud van sterke productiesectoren en knowhow een van de belangrijkste prioriteiten vormt en dat open markten, de beschikbaarheid van energie en grondstoffen alsook innovatie, een efficiënt gebruik van energie en hulpbronnen hoofdpijlers van een dergelijke concurrentiestrategie zijn; wijst erop dat een betrouwbare toekomstgerichte infrastructuur op het gebied van vervoer, energieproductie en –distributie en telecommunicatie eveneens van groot belang is;
3. is van mening dat de RISE-strategie moet worden verankerd in een milieuverantwoorde en sociale markteconomie overeenkomstig de beginselen van ondernemerschap, eerlijke concurrentie, het langetermijndoel van een internalisering van externe kosten, een verantwoord financieel beleid en milieubewuste economische kaderregelingen; stelt dat het industriebeleid van de Europese Unie moet stroken met een visie die is gebaseerd op innovatie, duurzaamheid en concurrentievermogen die gericht is op een versterking van productiesectoren, knowhow en de kringlooeconomie; merkt op dat de industrie en ondernemingen een cruciale rol spelen doordat zij duurzaamheid bevorderen en wijst op het belang van transparantie in de toeleveringsketens;
4. benadrukt dat er voor de RISE-strategie een kortetermijnagenda voor het veiligstellen van het productieapparaat en de knowhow nodig is om een antwoord te bieden op de dringende uitdagingen (overcapaciteit in de productie, herstructureringen, oneerlijke concurrentie) in bepaalde sectoren, alsook een stappenplan en een tijdschema binnen een langetermijnkader dat is gebaseerd op een benadering met duidelijke en vaste doelstellingen, wetenschappelijk onderbouwde indicatoren en op een levenscyclus- en kringlooeconomiebenadering die ertoe bijdraagt dat investeringen in de richting van creativiteit, vaardigheden, innovatie en nieuwe technologieën worden geleid, prikkels voor dergelijke investeringen biedt en de modernisering, de duurzaamheid en het concurrentievermogen van de industriële basis van Europa bevordert door een op de

waardeketen gericht beleid dat ondernemingen van elke mogelijke omvang omvat, voldoende aandacht besteedt aan de industriële basissectoren en bijdraagt tot het behoud van de productieketen in Europa; is van oordeel dat een dergelijke modernisering zowel op sleutelindustriën als op nieuwe industrietakken gebaseerd moet zijn en gericht moet zijn op groei, in overeenstemming met de beginselen van duurzame ontwikkeling;

5. benadrukt dat het industriebeleid alle beleidsdomeinen integreert die een impact hebben op de industrie; erkent dat het industriebeleid de voornaamste maatschappelijke en milieuitdagingen van de Europa 2020-strategie en de bijbehorende doelstellingen en streefdoelen, waaronder toekomstige doelen op het gebied van energie, hulpbronnen, werkgelegenheid, de industrie en het klimaat, moet aanpakken en doeltreffend in het Europees semester en de nationale hervormingsprogramma's moet worden geïntegreerd om de nodige randvoorwaarden voor investeringen te creëren en banen van goede kwaliteit te scheppen, met name voor jongeren; verzoekt de Commissie haar communicatie over haar verbintenissen ten behoeve van het industriebeleid te verbeteren, teneinde het vertrouwen van de investeerders, werknemers en burgers in het Europese optreden te herstellen;
6. stelt vast dat het aandeel van de Europese industrie in het gemeenschappelijk Europees bruto binnenlands product (BBP) in 15 jaar tijd van 20 naar 15% is gedaald;
7. is van mening dat de RISE-strategie ambitieuze en realistische industriële doelen moet nastreven; merkt op dat voor het kerndoel van 20% jaarlijks 400 000 nieuwe industriële banen zouden moeten worden gecreëerd; is sterk voorstander van de doelstelling van 20% en meent dat deze als richtinggevend doel moet worden beschouwd dat aansluit bij de 20-20-20-doelstellingen van de EU;
8. is van mening dat deze streefdoelen de nieuwe realiteiten in de industrie moeten weerspiegelen, zoals de integratie van verwerkende activiteiten en dienstverlening ("manu-services") en de omschakeling op een gegevensgestuurde economie en productie met toegevoegde waarde; verzoekt de Commissie in dit verband haar werkzaamheden met betrekking tot doelen te evalueren en te onderbouwen en de indeling van industriële sectoren te herzien;
9. onderstreept dat de activiteiten van de industriële sectoren het mogelijk maken om crises te doorstaan, ook vanwege de diensteneconomie die zij rond hun productie ontwikkelen;
10. verzoekt de Commissie haar engagement om indicatoren op te stellen om het herindustrialiseringsproces te controleren en te evalueren, na te komen; onderstreept het feit dat deze indicatoren niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief van aard moeten zijn, om ervoor te zorgen dat het proces in kwestie duurzaam is en dat het verenigbaar is met de bescherming van het milieu;
11. verwacht dat de RISE-strategie, mits naar behoren ten uitvoer gelegd, voor een opleving van de industrie en een terugkeer van de industriële productie naar de EU kan zorgen, waarbij aandacht dient te worden besteed aan het beheer van toeleveringsketens en rekening moet worden gehouden met specifieke regionale en lokale industrieculturen;
12. benadrukt dat de RISE-strategie alleen succes zal hebben indien deze wordt ondersteund

door een passend, duidelijk en voorspelbaar macro-economisch kader onder vermindering van tegenstrijdig beleid, en door de noodzakelijke begrotingsmiddelen om publieke en particuliere investeringen aan te trekken en het wereldwijde concurrentievermogen van de EU te bevorderen; betreurt dat momenteel in de EU een macro-economisch beleid wordt gevoerd dat niet voldoende toegang biedt tot kapitaal voor investeringen en innovatie, in het bijzonder voor kmo's, en zodoende niet strookt met het industriebeleid; verlangt in dit verband een Europese strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei en betreurt de bezuinigingen van de Raad op rubriek 1A van het meerjarig financieel kader (MFK), met name op Horizon 2020, COSME en de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen; verzoekt de lidstaten de financiële kracht van die programma's aanzienlijk te vergroten;

13. onderstreept dat de schepping van een eigen inkomstenbron voor de Europese begroting een positief effect zou kunnen hebben op de herindustrialisering van Europa;
14. benadrukt dat het industriebeleid van de EU duidelijk gedefinieerd moet worden, aangezien er in de EU en in de lidstaten op dit moment sprake is van diverse uiteenlopende praktijken en tendensen op het gebied van industriebeleid;
15. juicht de transversale aanpak van het industriebeleid van de Commissie toe en onderstreept het belang van een holistische aanpak die samenhangend is en wordt gecoördineerd op gebieden waar alle andere beleidsdomeinen (zoals concurrentie, handel, energie, milieu, innovatie, structuurfondsen, de interne markt enz.) rekening houden met de doelstellingen van de RISE-strategie; herinnert in dit verband aan de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) die bewijst dat een geïntegreerde en innovatieve aanpak op het gebied van het industriebeleid succesvol kan zijn en dat een dergelijke aanpak groei en werkgelegenheid creëert, zijn eigen integratie en het sociaal partnerschap bevordert; is van mening dat de RISE-strategie eerder op een horizontaal dan op een verticaal concept voor het industriebeleid moet worden gebaseerd; is van mening dat bij sectorspecifieke maatregelen de nodige aandacht moet worden besteed aan de industriële basissectoren, maar dat zij tegelijkertijd een stimulerend effect moeten hebben op waardeketens en activiteitenclusters met een groot groeipotentieel en verband moeten houden met sectorale specialisatie ter bevordering van hightechstrategieën en op een hoge toegevoegde waarde gerichte strategieën alsook van innovatie, vaardigheden, ondernemerschap, werkgelegenheid en, creativiteit; neemt in dit verband nota van de sectorale strategieën voor de automobiellindustrie (Cars 2020) en de staalindustrie (Actieplan voor staal) en verzoekt de Commissie deze strategieën met de nodige maatregelen te ondersteunen; roept de lidstaten en de Commissie op voldoende aandacht te besteden aan sectoren die over een gedegen knowhow beschikken, sterk in O&O investeren en veel toegevoegde waarde creëren, ook op het gebied van procesinnovatie;
16. raadt de Commissie om per sector de toegevoegde waarde van de Europese industriële productie in de mondiale productieketens diepgaand te onderzoeken, teneinde te bepalen in hoeverre de industriële sectoren in de afzonderlijke lidstaten zijn verankerd, en om op efficiëntere wijze een gemeenschappelijke strategie ter bescherming van de Europese industriële belangen te ontwikkelen;
17. is van mening dat in de EU een intelligente samenwerking tussen de particuliere sector en overheidsinstellingen nodig is teneinde de vorming van waardeketens in de EU te

bevorderen.

18. benadrukt dat het toekomstige cohesiebeleid deel zal uitmaken van de voornaamste EU-instrumenten om industriële innovatie middels slimme specialisatie te bevorderen teneinde de uitdagingen in verband met duurzame energie, klimaatverandering en efficiënt gebruik van materiële en personele middelen het hoofd te bieden; is dan ook van mening dat steun uit hoofde van het toekomstige cohesiebeleid en de Europese structuur- en investeringsfondsen onontbeerlijk is voor de herindustrialisering van de EU en haar regio's door middel van een daadwerkelijk modern, inclusief, duurzaam, energiezuinig en uiterst concurrerend industriebeleid; verzoekt om een betere coördinatie en meer synergie tussen het cohesiebeleid en Horizon 2020-programma's teneinde regionale kweekvijvers voor innovatie te ontwikkelen en innovatie op regionaal niveau zoveel mogelijk te bevorderen;
19. is het met de Commissie eens dat het industriebeleid een doeltreffende, geïntegreerde governancestructuur moet hebben, met inbegrip van monitoring van de bedrijvigheid; herinnert aan de aanbeveling van het Europees Parlement in het verslag Lange over de industrie om een permanente taakgroep van de Commissie op het gebied van het industriebeleid in te stellen, bestaande uit relevante directoraten-generaal, die rekening houdt met de inbreng van de belanghebbenden en belast is met de coördinatie van en het toezicht op de tenuitvoerlegging van het beleid; benadrukt dat het Parlement regelmatig moet worden ingelicht over de ontwikkelingen op het gebied van het industriebeleid en verzoekt de Commissie jaarlijks verslag uit te brengen aan het Parlement over de vorderingen die met de RISE-strategie zijn gemaakt en over de mate waarin de doelstellingen met behulp van de beschikbare instrumenten worden verwezenlijkt; stelt voor dat de taskforces voor de prioritaire actiegebieden eveneens jaarverslagen publiceren; verzoekt de Commissie tevens de overcapaciteiten en herstructureringsuitdagingen van de Europese industrie te onderzoeken en in kaart te brengen om kortetermijnoplossingen voor te stellen, en vraagt de Commissie te waken over eventuele productie verplaatsingen van de productie naar landen buiten de Unie ('offshoring'); benadrukt dat de RISE-strategie vraagt om een alliantie van en partnerschap met belanghebbenden uit verschillende takken van de industrie (met inbegrip van kmo's), vakbonden, de academische wereld en het maatschappelijk middenveld, zoals consumentenorganisaties en niet-gouvernementele organisaties; verzoekt de Commissie artikel 173, lid 2, van het Verdrag ten volle te benutten ter bevordering van de RISE-strategie en haar eigen middelen doeltreffender in te zetten; benadrukt dat de communicatie van de Unie over haar industriebeleid bestemd voor de burgers, en met name jongeren, moet worden verbeterd, teneinde het belang van de Europese industrie, haar banen en haar knowhow beter tot zijn recht te doen komen;
20. stelt zich op het standpunt dat de RISE-strategie gericht moet zijn op het scheppen van een aantrekkelijke concurrerende omgeving in Europa die investeringsstromen in de hele EU en al haar regio's, met name in het zuiden van Europa, op gang brengt om nieuwe groei te stimuleren, met name door slimme specialisatie en de vorming van clusters, waaronder transnationale en regionale clusters, en soortgelijke bedrijvennetwerken;
21. prijst het werk van vicevoorzitter Tajani bij de nauwere coördinatie van het industriebeleid met de Raad Concurrentievermogen; erkent dat een industriebeleid voor RISE een gemeenschappelijke basis voor de EU dient te vormen, maar benadrukt dat een

dergelijk beleid rekening moet houden met de verschillende nationale en regionale omstandigheden en dat moet worden gezorgd voor coördinatie tussen dit beleid en het industriebeleid van de lidstaten; is voorstander van een sterkere Raad Concurrentievermogen die in samenwerking met de Commissie bijdraagt tot de verticale coördinatie van het beleid op Europees niveau en op het niveau van de regio's en de lidstaten; wijst erop dat onder meer slimme regelgeving en vermindering van de bureaucratie essentiële voorwaarden zijn voor industriële groei;

22. is van mening dat de verschillende lokale en regionale overheden volledig moeten worden betrokken bij en op gecoördineerde wijze moeten bijdragen aan het herindustrialiseringsproces door prioriteiten vast te stellen, kansen voor en sterke punten van de industrie op hun grondgebied aan te wijzen en de ontwikkeling van het mkb te stimuleren; brengt in herinnering dat kmo's een troef in handen hebben aangezien zij over de juiste omvang en voldoende reactievermogen beschikken om op de veranderingen in te spelen, maar dat zij ook het zwaarst zijn getroffen door de crisis; verzoekt de Commissie en de lidstaten specifieke programma's ter ondersteuning en begeleiding van kmo's in te voeren en hen te helpen om op hun activiteitengebied een industriële voortrekkersrol te spelen; verwelkomt de werkzaamheden die het Comité van de Regio's heeft uitgevoerd en het werk van de Commissie met betrekking tot strategieën voor slimme specialisatie voor de stroomlijning van de EU-financiering met het oog op de Europa 2020-doelstellingen;
23. dringt er bij de lidstaten op aan om in geval van mogelijke wijzigingen van de Verdragen een gemeenschappelijk industrieel beleid op te stellen met vergelijkbare ambities en middelen als het gemeenschappelijk landbouwbeleid, wat heus transnationaal overleg inhoudt met het oog op de ontwikkeling van een gemeenschappelijke strategie met aanzienlijke financiële middelen en instrumenten voor marktregulering die overeenkomen met die waarover de overige grote mondiale handelsgebieden beschikken, bijvoorbeeld in de vorm van een monetair instrument of regels betreffende staatssteun die zijn afgestemd op de behoeften van onze industrie, met eerbiediging van het internationale recht;
24. is verheugd dat de Commissie aandacht heeft voor producenten, met name industriële, en niet alleen voor consumenten;
25. betreurt het feit dat maatregelen ter bestrijding van loon- en sociale dumping, ter bevordering van de participatie van werknemers en ter herstructurering in het Commissievoorstel ontbreken;

Een offensief op het gebied van innovatie, efficiëntie en duurzame technologie

26. benadrukt dat een strategie voor innovatie, efficiëntie en nieuwe technologie, met inbegrip van technologie, in combinatie met nieuwe bedrijfsmodellen, creativiteit en geavanceerde productieprocessen, de industriële basis van de EU kan doen herleven en moderniseren om zo haar regionale en wereldwijde concurrentievermogen te verhogen; is van mening dat innovatie over de hele linie, rekening houdend met alle belanghebbenden, moet worden bevorderd, van innovatie op de werkvloer en niet-technische innovatie tot hoogtechnologisch O&O in onderzoekslaboratoria; merkt in dit verband op dat werknemers proactief bij het innovatieproces moeten worden betrokken om zo de

ontwikkeling van innoverende bedrijven te stimuleren die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht een leidende positie innemen; onderstreept dat het nodig is de juiste randvoorwaarden te creëren en is van oordeel dat het van fundamenteel belang is voorwaarden te creëren die bevorderlijk zijn voor het functioneren en het concurrentievermogen van ondernemingen; is van mening dat de kennisbasis van Europa moet worden versterkt, dat de versnippering moet worden tegengegaan door in de wetenschap en in het onderwijs uitmuntende prestaties te stimuleren, dat de voorwaarden moeten worden geschapen om goede ideeën om te zetten in verhandelbare producten en dat de toegankelijkheid van financiering voor innovatieve bedrijven moet worden verbeterd, zodat er een voor innovatie gunstige omgeving wordt gecreëerd en de sociale en geografische ongelijkheid wordt opgeheven door de verspreiding van de verworvenheden van innovatie over de gehele Europese ruimte; benadrukt dat in dit verband met name rekening moet worden gehouden met het jaarlijkse innovatieverslag van de Commissie ('Scorebord voor de Innovatie-Unie 2013'), dat laat zien op welke wijze innovaties van invloed zijn op de bevordering van het duurzame concurrentievermogen, een vergelijkende beoordeling van de prestaties inzake onderzoek en innovatie van de lidstaten biedt en de relatieve sterke en zwakke punten van hun onderzoeks- en innovatiesystemen aantoont;

27. is van mening dat de onderzoeks- en innovatiefondsen van de EU als katalysator moeten fungeren en in combinatie met verschillende Europese, nationale en regionale instrumenten en fondsen moeten worden gebruikt; ondersteunt de oprichting van publiek-private partnerschappen (PPP's) in het kader van Horizon 2020 en verzoekt de Commissie voor voldoende hefboomwerking te zorgen om investeringen vanuit de particuliere sector aan te trekken;
28. is verheugd over het feit dat 4 % van de middelen wordt geïmplementeerd middels een specifiek mkb-instrument in het kader van het Horizon 2020-programma;
29. is verheugd over de speciale aandacht van de Commissie voor ecodesign, herbruikbaarheid met 'cradle-to-cradle'-specificaties, de nieuwe duurzaamheidscriteria voor producten en productiemethoden en hulpbronnefficiëntie in het kader van het concept van de kringlooeconomie; pleit ervoor dat bij wetsontwerpen en studies naar efficiënt hulpbronengebruik rekening wordt gehouden met de duurzaamheid van hulpbronnen volgens de criteria efficiëntie, rentabiliteit en effecten op de lange termijn; verzoekt de Commissie het denken in termen van levenscycli verder te stimuleren door middel van een geïntegreerd productbeleid dat zich richt op de gehele levenscyclus van een product ('cradle-to-cradle'-benadering);
30. verwelkomt de actiegebieden van de Commissie en mogelijke PPP's; is echter bezorgd dat onvoldoende rekening is gehouden met grote ontwikkelingen op het gebied van gegevens en informatie- en communicatietechnologie (ICT); is van mening dat breedbanddiensten van essentieel belang zijn voor de ontwikkeling van de EU-industrie, en kunnen bijdragen aan de economische groei en de werkgelegenheid in de EU, en dat investeren in de breedbandinfrastructuur derhalve een prioriteit van de EU moet blijven, om breedbandnetwerken met hoge capaciteit en netwerken met optische vezelkabels te kunnen ontwikkelen; vraagt de Commissie de vorming van clusters in alle actielijnen te ondersteunen en synergieën en overloopeffecten hiertussen te bevorderen;

31. benadrukt dat ICT een centrale rol speelt bij de overschakeling op een duurzame economie op gebieden als dematerialisatie, eco-monitoring, efficiëntie van vervoer en logistiek, e-diensten en gezondheidszorg; is ingenomen met de nieuwe Europese industriestrategie voor elektronica, die erop gericht is de chipproductie in de EU te verdubbelen tot 20 % van de wereldwijde productie; dringt aan op de verdere bevordering van de invoering van ICT in traditionele industriesectoren en de ontwikkeling van nieuwe digitale producten en diensten die bijdragen tot de doelstellingen van duurzame ontwikkeling;
32. is verheugd over het actiegebied met betrekking tot geavanceerde productieprocessen; is van mening dat PPP's zoals SPIRE hiervoor bevorderlijk zouden zijn; is van mening dat het tegen 2016 opzetten van een kennis- en innovatiegemeenschap op het gebied van productie met toegevoegde waarde een prioriteit vormt; verzoekt de Commissie de ervaringen van het EPEC (het Europees PPP-expertisecentrum van de EIB) mee te nemen bij toekomstige PPP's; moedigt de Commissie aan ook tussen lidstaten, industriële sectoren en onderzoeksinstituten synergieën tot stand te brengen op het gebied van geavanceerde productieprocessen; verzoekt de Commissie na te gaan in hoeverre het National Network for Manufacturing Innovation van de VS als model kan fungeren;
33. is ingenomen met het actiegebied "slimme netwerken" en is van mening dat het dienstig zou zijn om de reikwijdte van dit actiegebied te vergroten en het met verdere voorstellen uit te breiden; doet de aanbeveling dat de activiteiten daarbinnen zich ook moeten richten op de aspecten van een adequate energie-infrastructuur, energieopslag en reservecapaciteit die door de Commissie genoemd zijn, zoals een hoogrendabel elektriciteitsnetwerk met interconnectoren dat bijdraagt aan de voltooiing van de interne energiemarkt en waarmee gebruik kan worden gemaakt van duurzame energiebronnen zoals windmolens op zee, en een technologisch hoogwaardige digitale infrastructuur;
34. verzoekt de Commissie een voorstel te doen voor de ontwikkeling van een beleid voor clusters en clusternetwerken met het oog op de samenwerking, met name in de waardeketens, tussen onderling verbonden ondernemingen, toeleveranciers, dienstverleners, universiteiten en onderzoekscentra, dat tevens bevorderlijk is voor het ontstaan van clusters op organische wijze 'van onderop' passend bij de behoeften van ondernemingen of onderzoeksbehoeften; benadrukt het belang van de instelling van transnationale clusters, met name om structureel zwakkere regio's te integreren in de Europese industriële waardeketen, op basis van EU-brede concurrentie waarbinnen deelname van ondervertegenwoordigde landen/regio's wordt gestimuleerd en zorg wordt gedragen voor de overdracht van knowhow tussen de onderzoekscentra van alle lidstaten; is van mening dat het van cruciaal belang is dat dit aspect in het regionale industriebeleid wordt geïntegreerd; merkt op dat de Commissie ook voldoende aandacht moet besteden aan de ondersteuning van bestaande clusters; moedigt de Commissie aan om clusters op het gebied van hulpbronnefficiëntie door middel van het toekomstige groene actieplan voor het mkb in te stellen;
35. is verheugd over de strategie voor sleuteltechnologieën waarbij de EU een groot concurrentievoordeel heeft en dit mogelijk kan vergroten gezien haar sterke onderzoeksbasis, maar is van mening dat grotere inspanningen nodig zijn wat betreft het benutten van de resultaten, om dit verwachte concurrentievoordeel te concretiseren;

ondersteunt de voorgestelde acties ter verbetering van de coördinatie en de synergieën tussen beleidsmaatregelen en instrumenten, waaronder Horizon 2020, de EIB, de structuurfondsen en andere publieke en private fondsen van de EU; is verheugd over initiatieven ter versterking van clusterspecifieke acties in verband met sleuteltechnologieën en grotere transregionale samenwerking; verzoekt de Commissie het creëren van gesloten verkoopcircuits voor individuele consortia of individuele ondernemingen te vermijden; merkt op dat de financiering van onderzoeksinfrastructuur ten goede moet komen aan en gebruikt moet kunnen worden door zo veel mogelijk actoren;

36. verzoekt de Commissie tot het ontwikkelen van communicatienetwerken naar het voorbeeld van de Smart Cities door samenwerking tussen regio's en steden te bevorderen waarbij gebieden ontstaan voor een gemeenschappelijk beheer van diensten en de efficiënte productie en consumptie van energie, en waarbij, om een voorbeeld te noemen, de energetische herwaardering de constructie bevordert van gebouwen met een groot technologisch potentieel en een laag energieverbruik;
37. constateert dat de onderzoeks- en innovatieprogramma's van de Commissie overwegend gericht zijn op 'technology push'; is van mening dat er een algemene behoefte is aan versterking van maatregelen en activiteiten op basis van door de markt gedreven innovatie ('market pull'), die zich lenen om oplossingen effectief op de markt te brengen;
38. verzoekt de Commissie beleidsinstrumenten voor de aanbodzijde te koppelen aan beleidsinstrumenten voor de vraagzijde, door het oprichten van innovatiepartnerschappen (zoals die met betrekking tot "intelligente steden", "actief ouder worden" en "grondstoffen") en het ontwikkelen van "leidende markten", die erop gericht zijn de acceptatie op de markt van nieuwe producten en diensten te bevorderen die tegemoet komen aan de vragen uit de samenleving;
39. verzoekt de Commissie een strategie te ontwikkelen waarmee Europa talent uit het buitenland kan aantrekken en tegelijkertijd relaties kan onderhouden met Europees toptalent in het buitenland; benadrukt dat het belangrijk is om in verbinding te staan met gemeenschappen van EU-emigranten en hen aan te moedigen hun kennis en hun connecties te gebruiken voor zakelijke kansen in de EU;
40. is van mening dat de aansporing van duurzame vormen van toerisme en van de consumptie van lokale producten een stimulans kan geven aan het herstel van landbouw- en artisanale activiteiten en aan de lokale verspreiding van micro-ondernemingen en een belangrijke economische springplank kan vormen die het economisch herstel kan helpen en tegelijkertijd ervoor kan zorgen dat het milieu goed wordt beheerd, dat cultuur en menselijke nederzettingen worden beschermd en dat erosie en landverschuiving worden voorkomen;
41. is van mening dat de sector van de biowetenschappen van strategisch belang is voor de Europese Unie vanwege zijn innovatiepotentieel, zijn positie in de Europese industriële productie, zijn inbreng in termen van directe en indirecte banen en zijn exportpotentieel;
42. is van oordeel dat de EU met het oog op de ontwikkeling van haar industriebeleid politieke keuzes moet maken en haar inspanningen moet richten op strategische sectoren

die op de maatschappelijke uitdagingen inspelen door op de Europese knowhow te steunen; moedigt zo de Europese Commissie aan om een strategische agenda op te stellen voor de Europese biowetenschappelijke industrie, zoals vermeld in haar mededeling getiteld "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel – Actualisering van de mededeling over het industriebeleid";

Voltooiing van de interne markt en openstelling van de externe markten voor de RISE-strategie

43. benadrukt dat de Europese interne markt een centrale rol speelt als thuishmarkt voor de Europese industrie en dat er een strategie voor de interne markt moet worden ontwikkeld die vraaggestuurde innovatie bevordert, om de acceptatie van nieuwe technologieën te bevorderen en daarmee het creëren van nieuwe markten, bedrijfsmodellen en bedrijfssectoren te ondersteunen; onderstreept dat dit met name van groot belang is als het gaat om de marktintroductie van de resultaten van O&O; benadrukt dat voorspelbare regels en normen op de interne markt – en de doeltreffende toepassing daarvan in de lidstaten – ertoe bijdragen bedrijven degelijke vooruitzichten te verschaffen; verzoekt de Commissie en de lidstaten om de eengemaakte markt voor goederen, energie, telecommunicatie, vervoer en groene producten (zoals door de Commissie in haar initiatief uiteengezet) en voor durfkapitaal zo snel mogelijk te voltooien en het vrije verkeer van onderzoekers, wetenschappelijke kennis en technologie te waarborgen; wijst erop dat het niet voltooien van de interne markt een obstakel vormt voor groei en verzoekt de Commissie om onderzoek naar de impact van de crisis op de interne markt te doen en de kostenverschillen in de EU aan te pakken die voor Europese bedrijven tot een concurrentienadeel ten opzichte van hun concurrenten uit derde landen kunnen leiden; waarschuwt voor het gevaar van concurrentievervalsing tussen de lidstaten als gevolg van de versnippering van de interne markt; vraagt dat de Europese Unie haar samenwerking op het gebied van arbeidsrecht en belastingvoordelen versterkt; dringt er bij de Commissie op aan het gebruik van het ‘Made in Europe’-merk te stimuleren, om de positie van de interne markt en van producten uit Europa te versterken;
44. is verheugd over het voornemen van de Commissie om een horizontaal actieplan te ontwikkelen om de vraag naar innovatieve goederen en diensten te stimuleren; verzoekt de Commissie te volharden in het onderzoek naar de levenscyclus van producten, van grondstoffen tot recycling, teneinde vorderingen te maken bij de invoering van efficiëntiebenchmarks voor producten, waarbij rekening wordt gehouden met de kosteneffectiviteit en het innovatiepotentieel;
45. benadrukt dat overheidsopdrachten een drijvende kracht achter innovatie moeten zijn; herinnert eraan dat overheidsopdrachten integrerend deel uitmaken van het industriebeleid van onze handelspartners; is van mening dat de richtsnoeren voor staatssteun het concurrentievermogen van onze industrie ook moeten versterken door goede praktijken en voorbeelden van onze handelspartners over te nemen, de Europese samenwerking te bevorderen en open te staan voor beleidsmaatregelen die innovatie stimuleren; is van mening dat normalisatie en het toekennen van een milieukeurmerk alsook maatschappelijk verantwoord ondernemen, ook met betrekking tot geïmporteerde goederen, een

belangrijke rol spelen bij de bevordering van de acceptatie van nieuwe technologieën; roept de Commissie op prioriteit te geven aan activiteiten ter ondersteuning van normalisatie en interoperabiliteit voor nieuwe opkomende producten, diensten en technologieën, als pijler onder de Europese interne concurrentie en kansen op internationaal handelsgebied;

46. onderkent dat markttoezicht een cruciale pijler is voor het waarborgen van de veiligheid en kwaliteit van producten binnen de interne markt; is ingenomen met het door de Commissie voorgestelde wetgevingspakket betreffende productveiligheid en markttoezicht, waarbij wordt benadrukt welk belang de oorsprongsvermelding kan hebben, niet alleen voor consumenten, maar ook met het oog op een transparanter beleid voor binnenlandse en buitenlandse handel; verzoekt de Commissie de kracht en de efficiëntie van internet te gebruiken bij haar werk met betrekking tot het markttoezicht en mensen de mogelijkheid te geven deel te nemen door gegronde feedback over producten te verschaffen; benadrukt tevens het belang van goed functionerende consumentenbescherming in de Unie;
47. benadrukt dat de voltooiing van de interne digitale markt een belangrijk onderdeel van de industriestrategie van de EU is; benadrukt nogmaals het belang van het digitaliseren van de interne markt en het ontwikkelen van e-handel binnen de interne markt voor het mkb; is van mening dat de digitale markt voor nieuwe informatietechnologieën een mogelijkheid voor industriële ontwikkeling vormt die nog ten volle benut moet worden en waarvoor Europa de nodige kennis in huis heeft; onderstreept de dwingende noodzaak het normalisatiebeleid van de EU inzake ICT af te stemmen op de markt- en beleidsontwikkelingen, met als doel de Europese beleidsdoelstellingen te verwezenlijken waarbij interoperabiliteit essentieel is, zoals elektronisch zakendoen, e-handel, e-freight en intelligente vervoerssystemen (ITS), enz.;
48. benadrukt dat de voltooiing van de interne digitale markt een belangrijk onderdeel zou moeten zijn van de industriestrategie van de EU; benadrukt dat voor online- en offlinemarkten een vergelijkbaar regelgevend kader van toepassing moet zijn, teneinde eerlijke concurrentie te garanderen en de consument te beschermen;
49. staat achter de erkenning door de Europese Commissie van een sectorale economische definitie voor de geavanceerde culturele en creatieve sectoren, waarmee de bovenste segmenten van verschillende markten van producten en diensten horizontaal worden bestreken en waarbij wordt uitgegaan van specifieke kenmerken als de inbreng van culturele en creatieve aspecten, de uitstraling van het product, de intellectuele eigendom, de productiekwaliteit, ontwerp en innovatie, marketing en de communicatie naar de consument; verzoekt de Commissie de specifieke aard te erkennen van de meest hoogstaande vakgebieden binnen de Europese industrie, die een groot aantal banen scheppen in Europa en aan de volgende vier criteria voldoen: creativiteit, perfectie, knowhow en scholing gedurende de gehele carrière;
50. is verheugd over het voornemen van de Europese Commissie om het concurrentievermogen van de sector kwaliteitsproducten, die goed is voor 3% van het bbp van de Europese Unie en meer dan 1,5 miljoen directe en indirecte banen genereert, te ondersteunen, en vraagt haar maatregelen uit te voeren om mogelijke tekorten aan

vaardigheden in deze sector aan te pakken, teneinde specifiek Europese productiemethoden en kennis te beschermen;

51. stelt vast dat de Europese ijzer- en staalindustrie 50% van haar capaciteit gebruikt en dat de Europese staalproductie sinds 2008 met 25% is gedaald;
52. stelt vast dat de Europese automobielsector, die in 2007 nog zestien miljoen auto's produceerde, in 2013 een productie van nog geen twaalf miljoen auto's zal hebben gerealiseerd;
53. is van mening dat gezien de huidige economische en sociale crisis, publieke en particuliere investeringen een cruciaal element zijn van een brede strategie voor duurzame groei; steunt in dit verband de algehele hervorming van de regeling voor overheidssteun door de toepassing van een meer sociale en economische benadering en een grotere flexibiliteit van de mededingingsregels zoals opgenomen in de artikelen 101 en 102 VWEU; wijst nogmaals op het belang om meer aandacht aan de kwaliteit en de doeltreffendheid van overheidsuitgaven te besteden.
54. benadrukt dat binnen het industriebeleid de instrumenten van het concurrentiebeleid ten volle moeten worden benut om een eerlijk speelveld te creëren en concurrerende markten tot stand te brengen;
55. vraagt de Commissie te bepalen in hoeverre de weigering van een mondiaal opererend consortium om een onderdeel dat het besloten heeft te sluiten, over te dragen aan een andere potentiële opkopende groep, of aan een overheidsentiteit voor een tijdelijke publieke overname, in overeenstemming is met het Europese mededingingsrecht;
56. neemt kennis van het onderzoek van de Commissie naar de hervorming van de interne markt voor industriële producten; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat deze normen verenigbaar zijn met de markt;
57. erkent het streven van de Commissie naar slimme regelgeving die erop is gericht de lasten voor de industrie te verminderen zonder de doeltreffendheid van de wetgeving te ondermijnen, en waartoe onder meer effectbeoordelingen, concurrentievermogenstests, geschiktheidscontroles ('fitness checks') en de kmo-test behoren, met name wat micro-ondernemingen en kmo's betreft, en erkent de noodzaak van een bestendige regelgeving ter bevordering van investeringen; is ervan overtuigd dat administratieve lasten en tegenstrijdige beleidsmaatregelen vaak een belemmering vormen voor het concurrentievermogen van industrieondernemingen en meent dat de inspanningen om dergelijke lasten te verminderen hoog op de politieke agenda moeten staan, en kijkt uit naar desbetreffende voorstellen van de Commissie die vergezeld gaan van concrete doelstellingen; spreekt zich uit voor samenhang in de wetgeving, een transversale regelgevingsaanpak, de vaststelling van prioriteiten en betere concurrentievermogenstests die een verplicht en integraal onderdeel van de richtsnoeren voor effectbeoordelingen moeten vormen; verzoekt de lidstaten de kmo-test en de betere concurrentievermogenstests ook op nationaal niveau toe te passen; is ingenomen met de inspanningen van de Commissie om de cumulatieve effecten van de wetgeving in de staalsector te beoordelen en verzoekt de Commissie de onderzoeksmethode verder uit te werken en de andere sectoren aan te wijzen die van een dergelijke aanpak zouden kunnen

profiteren;

58. dringt erop aan de mogelijkheden van kennisgevingsprocedure 98/34 ruimer te benutten, en vraagt de lidstaten om bij de effectbeoordelingen die zij in het kader van de ontwikkeling van nationale wetgeving opmaken ook altijd specifiek naar het aspect concurrentievermogen te kijken, in het bredere kader van de "internemarkttest" waarop is aangedrongen in de resolutie van het Parlement van 7 februari 2013, die ook aanbevelingen aan de Commissie bevat met betrekking tot de governance van de interne markt;
59. roept op tot een snelle implementatie van de Small Business Act om het Europese mkb te ondersteunen; wijst op het belang van het Enterprise Europe Network voor de ondersteuning van het mkb bij grensoverschrijdende EU-handel; benadrukt dat kleine bedrijven moeten worden ondersteund en dat hulp moet worden geboden voor de ontwikkeling van kleine ondernemingen tot middelgrote en van kmo's tot grotere spelers, teneinde hun wereldwijde concurrentievermogen te verhogen; wijst erop dat het economisch van voordeel is wanneer ook samenwerkingsverbanden tussen bedrijven in sommige sectoren, zoals de defensie-industrie, worden opgezet om schaalvoordelen te bereiken en industriële projecten gezamenlijk uit te voeren;
60. beschouwt betere, goedkopere en snellere toegang van kmo's tot antidumpingprocedures als essentieel voor een doeltreffendere bescherming van kmo's tegen oneerlijke praktijken van handelspartners; verzoekt de EU hiermee rekening te houden bij de hervorming van haar handelsbeschermingsinstrumenten;
61. vraagt de EU haar industriële productie te valoriseren door preciezere informatie te verstrekken aan de consumenten, door de vermelding van de herkomst van de producten van de Unie en de producten die zijn ingevoerd uit derde landen, verplicht te stellen en door de geografische aanduidingen van Europese levensmiddelen in derde land en te laten naleven;
62. herinnert eraan dat de technologische ontwikkeling een gevoelige en fragiele sector is; is van mening dat intellectuele-eigendomsrechten (IER's) een essentieel onderdeel van een kenniseconomie en een goed industriebeleid zijn en dat zij innovatie en onderzoek kunnen bevorderen en de Europese industrie kunnen versterken; is in dit verband ingenomen met de ontwikkeling van een Europees eenheidsoctrooi en dringt er bij de lidstaten aan het eenheidsoctrooi onverwijld in te voeren; is van mening dat het proces dat heeft geleid tot de ontwikkeling van het eenheidsoctrooi moet worden opgenomen in de goede praktijken inzake het versterken van de integratie van de industrie en de interne markt; is bezorgd over het feit dat de huidige IER-regelgeving vaak niet voldoet aan de eis van de bevordering van innovatie; is van mening dat meer transparantie en innovatieve beheers- en licentiepraktijken snellere marktoplossingen kunnen opleveren; is ingenomen met het werk dat de Commissie in dit kader geïnitieerd heeft; vraagt de Commissie en de lidstaten om ook de bescherming van de intellectuele-eigendomsrechten te vergroten, met name om namaak en industriële spionage tegen te gaan; benadrukt dat er nieuwe bestuursstructuren en fora voor de bescherming van IER op internationaal niveau nodig zijn; dringt er bij de Europese Commissie op aan om op Europees niveau een strategie voor de bescherming van het beroepsgeheim in te stellen;

63. benadrukt het belang van het toezicht op de naleving van IER in de fysieke en digitale omgevingen voor de groei en werkgelegenheid in de Europese industrieën; is in dit verband ingenomen met de lopende herziening van het merkenstelsel van de EU, dat in potentie de bescherming van merken online, offline en binnen de gehele interne markt kan versterken;
64. steunt de huidige hervorming van het systeem van het merkenrecht die merken beter beschermt, online, offline en in de gehele interne markt en in het kader van de internationale handel;
65. is ingenomen met de erkenning van het probleem van octrooiclusters en octrooihinderlagen; ondersteunt de wijziging van het regelgevingssysteem ter bevordering van concurrentiebevorderende onderlinge licentieverlening of octrooipoolregelingen;
66. verzoekt de Commissie voorstellen te doen voor wetgeving die het voor Europese bedrijven mogelijk maakt in de EU generieke en biosimilaire geneesmiddelen te produceren tijdens de periode volgend op het aflopen van de octrooibeschermt, waarin het aanvullend beschermingscertificaat (SPC) van toepassing is, zodat men voorbereidingen kan treffen om het middel onmiddellijk na het aflopen van het SPC op de markt te brengen of naar landen te exporteren waar geen octrooi of SPC van toepassing is; is van mening dat dergelijke bepalingen ertoe kunnen bijdragen dat het verplaatsen van de productie wordt voorkomen en werkgelegenheid in de EU wordt geschapen en tevens dat een eerlijk speelveld wordt gecreëerd tussen Europese ondernemingen en hun concurrenten in derde landen;
67. onderstreept dat de externe betrekkingen verder gaan dan de in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) ondertekende overeenkomsten en dat de EU en de lidstaten bij de uitwerking van de externe dimensie van het industriebeleid gemeenschappelijke standpunten moeten vastleggen om op internationaal niveau gelijke voorwaarden te garanderen;
68. wijst erop dat de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid zich er in hun gezamenlijke mededeling van 7 februari 2013 getiteld "Strategie inzake cyberbeveiliging van de Europese Unie: Een open, veilige en beveiligde cyberspace"¹ op toeleggen beleidsmaatregelen en –instrumenten voor cyberdefensie te ontwikkelen en industriële en technologische voorzieningen voor cyberbeveiliging te bevorderen; is van mening dat deze beleidsmaatregelen snel ten uitvoer moet worden gelegd en moeten worden uitgebreid om bedrijven, en met name het mkb, te beschermen tegen cybercriminaliteit;
69. benadrukt de noodzaak om het concurrentievermogen van Europese bedrijven op de wereldmarkt te verbeteren; wijst op het belang van een handelsstrategie van de EU; vraagt de Commissie om haar handelsbeleid in het licht van de toegenomen concurrentie van de handelspartners van de EU te herzien teneinde te waarborgen dat het handels- en mededingingsbeleid van de Unie op de doelstellingen van het Europees industriebeleid wordt afgestemd en het innovatie- en concurrentiepotentieel van het Europese bedrijfsleven niet ondermijnt; verzoekt de Commissie om, samen met de

---

¹ JOIN(2013) 1 final van 7.2.2013.

vicevoorzitter/hoge vertegenwoordiger, een strategie te ontwikkelen voor het opnemen van adviescentra voor het mkb bij EU-missies; merkt op dat deze adviescentra zich rekenschap moeten geven van het werk van de Kamers van Koophandel en lering moeten trekken uit de ervaringen van de European Business Centers; vraagt de Commissie en de lidstaten om beter samen te werken in de begeleiding van Europese ondernemingen op buitenlandse markten; verzoekt hen bijzondere prioriteit te verlenen aan de voorzieningen ten behoeve van het mkb en de informatie voor het mkb te centraliseren door één loket in alle Europese gebieden op te richten; verzoekt de Commissie de verbeterde concurrentievermogenstest op te nemen in de effectbeoordeling van handelsovereenkomsten en de evaluatie van de cumulatieve effecten daarvan;

70. stelt vast dat de milieuverplichtingen die op de Europese industrie wegen, er in toenemende mate toe leiden dat Europese industriëlen buiten de Europese Unie investeren;
71. benadrukt het belang van sociale en milieunormen in bilaterale handelsovereenkomsten en multilaterale handelsbetrekkingen, om eerlijke en rechtvaardige handel en een wereldwijd gelijk speelveld te bewerkstelligen; verzoekt de Commissie bij de ondertekening van nieuwe of de herziening van bestaande handelsovereenkomsten te garanderen dat marktdeelnemers van binnen en buiten de EU aan dezelfde voorwaarden moeten voldoen; wijst erop dat de EU concrete verstoringen die de belangen van de Europese industrie schaden, serieus moet aanpakken en dat zij het beginsel van wederkerige handelsbetrekkingen geleidelijk dient in te voeren, met name waar het gaat om de toegang tot de markten voor overheidsopdrachten, en haar reactievermogen dient te verbeteren om de openstelling van de markten te bevorderen;
72. herinnert de Commissie eraan dat het lage salarisoniveau en de beperkte milieubescherming nog altijd zeer belangrijke factoren zijn in het kader van de internationale mededinging en dat dringend moet worden gestreefd naar een harmonisering van de desbetreffende normen op het niveau van de strengste toepasselijke normen, om ervoor te zorgen dat de Unie werkelijk kan worden geherindustrialiseerd; verzoekt de Commissie in dit verband er via onderhandelingen voor te zorgen dat bindende toezeggingen op het gebied van werknemersrechten en milieubescherming in de vrijhandelsakkoorden met derde landen worden opgenomen;
73. neemt kennis van het voorstel van de Commissie om de handelsbeschermingsinstrumenten, die belangrijke pijlers vormen van het industriële beleid, te moderniseren; spreekt de hoop uit dat deze modernisering de doeltreffendheid ervan verhoogt; verzoekt de Commissie daarom deze instrumenten niet af te zwakken, de jure noch de facto, maar deze in plaats daarvan te versterken opdat de Europese ondernemingen, ongeacht hun omvang, efficiënter en sneller beschermd kunnen worden tegen onrechtmatige of oneerlijke handelspraktijken;
74. benadrukt dat, telkens wanneer de omstandigheden zulks rechtvaardigen, gebruik moet worden gemaakt van handelsbeschermende instrumenten jegens landen die zich niet houden aan de internationale handelsregels of de met de EU gesloten vrijhandelsovereenkomsten; en vraagt dat de toegang van het mkb tot antidumpingprocedures vereenvoudigd wordt en sneller en goedkoper wordt gemaakt

opdat deze bedrijven zich beter tegen oneerlijke praktijken kunnen beschermen;

75. wijst op het centrale belang van onderzoek en innovatie voor het concurrentievermogen van Europese bedrijven op de wereldmarkten en onderstreept dat Europese ondernemingen beter moeten leren anticiperen op de behoeften van derde markten teneinde te voldoen aan de internationale vraag;
76. is van mening dat de Unie zich met het oog op de opleving van haar industrie de instrumenten moet verschaffen om:
- een actiever antidumpingbeleid te voeren en onder meer met passende maatregelen te reageren op onrechtmatige exportsubsidies van sommige derde landen,
  - een waarachtig wisselkoersbeleid in te voeren ter verdediging van de Europese handelsbelangen,
  - te zorgen voor de toepassing van het beginsel van "eerlijke handel", dat berust op wederzijdse naleving van sociale, ecologische en culturele normen en normen die betrekking hebben op de eerbiediging van de mensenrechten in het internationale handelsverkeer;
77. verzoekt de Commissie haar beoordeling van handelsovereenkomsten aanzienlijk te verbeteren, met name de door haar verrichte effectbeoordelingen, en wel door daarbij rekening te houden met het concurrentievermogen van de industriële sector, door evaluaties achteraf uit te voeren en door analyses te maken van het gecumuleerde effect van alle overeenkomsten die reeds zijn gesloten of waarover wordt onderhandeld; erkent het belang van de start van het trans-Atlantische handels- en investeringspartnerschap (TTIP) voor het behalen van de Europese doelstellingen op het gebied van herindustrialisering, groei en werkgelegenheid en meent dat dit partnerschap ertoe kan bijdragen de uitvoer van Europese industrieproducten te vereenvoudigen en op te voeren, het concurrentievermogen van de Europese industrie door een verhoging van de internationale productienormen te verbeteren, alsook de invoerkosten van grondstoffen en bewerkte materialen voor de verwerkende bedrijven te verlagen; pleit ervoor om in het TTIP net als in andere handelsovereenkomsten een hoofdstuk op te nemen over energiekwesties die mogelijk gevolgen hebben voor de interne markt; verzoekt de Commissie om, door middel van de afschaffing van douanerechten, de markttoegang met betrekking tot diensten en investeringen te verbeteren, de samenwerking op het gebied van regelgeving te versterken, voor betere regelgeving op het gebied van overheidsopdrachten te zorgen en de bescherming van de intellectuele eigendom te waarborgen en deze doelstellingen actief na te streven in het kader van het mededingingsbeleid en ten aanzien van energie en grondstoffen; onderstreept dat de regelgeving moet worden gestroomlijnd en de regeldruk en de administratieve lasten moeten worden teruggedrongen, zoals beoogd met het TTIP, dat ten uitvoer moet worden gelegd met strikte inachtneming en bescherming van strenge sociale en milieunormen en de rechten van werknemers; onderstreept dat de uiteindelijke totstandkoming van het TTIP de mogelijkheid zal creëren van een brede economische ruimte, die vervolgens de betrekkingen van de EU kan versterken en een impuls kan geven aan de groei van directe buitenlandse investeringen in de EU;

78. verzoekt de Commissie het voorbeeld van de VS te bestuderen, waar vakbonden handelsklachten kunnen indienen, aangezien handelsverstoringen negatieve gevolgen voor de industrie en dus ook voor werknemers kunnen hebben, en verzoekt haar soortgelijke maatregelen voor de EU voor te stellen;
79. benadrukt het feit dat de keten van de industriële waardeschepping in Europa door toekomstige handelsverdragen, investeringsakkoorden en akkoorden over de intellectuele eigendom moet worden versterkt en dat daarom al in het mandaat een strategische oriëntatie in die zin moet worden opgenomen;
80. verzoekt de Commissie een Europese exportstrategie te ontwikkelen voor technologieën die efficiënt gebruikmaken van hulpbronnen en energie en voor daarmee samenhangende diensten, hetgeen onder andere diplomatie op het gebied van normalisatie inhoudt, om te zorgen dat Europese normen wereldwijd bevorderd worden;
81. wijst erop dat normen en technische regelgeving van cruciaal belang zijn om te waarborgen dat de EU voorop loopt in innovatieve sectoren, waaronder groene technologie; verzoekt de Commissie derhalve het vermogen van de EU te versterken om normen en internationale technische regels vast te stellen in innovatieve sectoren; dringt er verder op aan dat de Commissie de samenwerking met belangrijke derde landen verbetert – waaronder de opkomende landen – teneinde gezamenlijke normen en technische regels te kunnen vaststellen;

Financiering van de wederopleving van de industrie

82. erkent de beperkingen bij het verstrekken van leningen door banken en de negatieve gevolgen daarvan, met name voor het mkb; betreurt het dat deze blokkering ook van invloed is op de financieringsinstrumenten die de EU beschikbaar stelt en is van mening dat de Commissie de voor het beheer van die instrumenten verantwoordelijke financiële intermediairs dient te verzoeken om jaarverslagen in te dienen; is ingenomen met het Groenboek van de Commissie over financiering op lange termijn; benadrukt dat de robuustheid en de geloofwaardigheid van het Europese bankwezen moeten worden versterkt via Bazel III, een bankenunie en het ESM; benadrukt echter dat het van belang is dat de internationale partners van de EU de regels van Bazel III eveneens ten uitvoer leggen; wijst erop dat industriële investeringen traag verlopen; vraagt de Commissie en de lidstaten om het wetgevings- en het financieel kader te verbeteren om dit duidelijker en voorspelbaarder te maken, teneinde industriële investeringen aan te moedigen;
83. is van mening dat er naar nieuwe alternatieve en creatieve financieringsmogelijkheden moet worden gezocht, in het bijzonder wat betreft particuliere en aandelenfinanciering; merkt op dat het bevorderen van financiële kennis in dit verband ook een belangrijke rol speelt en dat deze kennis op school moet worden onderricht;
84. benadrukt het belang van financieringsmiddelen voor start-ups en kmo's zodat ondernemers over de middelen beschikken om innovatieve ideeën naar de markt te brengen;

85. is ingenomen met het initiatief van de Commissie om samen met de EIB gezamenlijke financiële instrumenten uit te werken en neemt nota van de door de Europese Raad tijdens zijn bijeenkomst van juni 2013 uitgesproken steun voor dit initiatief; is eveneens ingenomen met het feit dat de Commissie en de EIB voornemens waren de Europese Raad nog voor zijn bijeenkomst in oktober 2013 een uitvoerig verslag over de toepassing ervan voor te leggen met daarin kwantitatieve doelstellingen, instrumenten en een tijdschema;
86. verzoekt de Raad om onverwijld en in overleg met de Commissie en de EIB de parameters voor het ontwerp van zulke instrumenten vast te leggen om zo een aanzienlijk hefboomeffect te verwezenlijken; benadrukt dat die instrumenten vóór eind 2013 in werking dienen te treden;
87. is verheugd over de kapitaalverhoging van de EIB en de onlangs gepubliceerde richtsnoeren voor leningen, die gekoppeld zullen zijn aan een nieuwe emissieprestatienorm van 550 gram CO₂ per kilowattuur (g/kWh); is van mening dat de EIB kan meewerken aan een oplossing voor de door de versnippering van de financiële markten in de EU veroorzaakte problemen; verzoekt de EIB de ontwikkeling van nieuwe, op de behoeften van de industrie afgestemde kredietmodellen te blijven onderzoeken; roept de EIB op uitvoering te geven aan zijn plan om de kredietverstrekking in de EU tussen 2013 en 2015 met meer dan 50% op te voeren;
88. wijst erop dat het subsidiariteitsbeginsel ertoe heeft geleid dat het fiscaal beleid in Europa zeer uiteenlopend is en dat er verschillende stelsels voor leningen en subsidies bestaan;
89. verzoekt de Commissie te onderzoeken op welke wijze de markt voor effecten op onderpand van activa, alsook alternatieve financieringsvormen met toereikend prudentieel toezicht kunnen worden ingezet om de financiering van het mkb te vergemakkelijken; wijst op de rol die zakenbanken en infrastructuurbanken kunnen spelen bij het investeren in door banken uitgegeven gestructureerde gedekte obligaties, waarbij deze investeringen worden gecombineerd met hogere doelstellingen inzake kredietverlening aan het mkb; is ingenomen met het voorstel voor privaat-private kredietpartnerschappen, waarin een verzekeraar en een bank samenwerken om korte- en langetermijnleningen te verstrekken;
90. is van mening dat het belangrijk is nieuwe innovatieve financieringsmodellen voor het mkb te bevorderen, met name voor kmo's met een groot groeipotentieel; wijst op de sterke opkomst van initiatieven op het gebied van crowdfunding in Europa en op de financiële en niet-financiële voordelen van deze wijze van financiering voor kmo's en ondernemers, zoals het verwerven van middelen voor startende ondernemingen, productvalidatie, klantenfeedback, en een stabiele en stevige aandeelhoudersstructuur; verzoekt de Commissie om met een mededeling over crowdfunding te komen; verzoekt de Commissie een doeltreffend regelgevingskader voor crowdfunding te ontwikkelen op basis van een bovengrens van één miljoen EUR per project, waarbinnen ook oog is voor vraagstukken inzake de bescherming van investeerders die zich hierbij voordoet; roept de Commissie op te overwegen om op beperkte schaal middelen vrij te maken voor diensten op het gebied van crowdfunding, zoals dit reeds door sommige lidstaten is gedaan;
91. verzoekt de Commissie de totstandbrenging van lokale obligatiemarkten voor het mkb te ondersteunen teneinde adequate langetermijnfinanciering te verstrekken, in het bijzonder in regio's met kredietchaarste; is van mening dat lokale obligatiemarkten zoals de Beurs

van Stuttgart als potentieel model kunnen dienen;

92. verzoekt de Commissie de ontwikkeling van nationale investeringsbanken voor het mkb te ondersteunen en bestaande investeringsbanken in staat te stellen hun activiteiten uit te breiden in andere lidstaten en bij te dragen tot de financiering van projecten buiten hun grondgebied, door desbetreffende richtsnoeren uit te werken, teneinde het hoofd te kunnen bieden aan het wijdverspreide fenomeen van kredietschaarste;
93. is van mening dat betalingsachterstanden een bron van instabiliteit en verlies van concurrentievermogen zijn voor ondernemingen en met name het mkb; prijst de lidstaten die de richtlijn betalingsachterstand volledig ten uitvoer hebben gelegd en roept op tot de volledige tenuitvoerlegging van deze richtlijn in de gehele EU; is van mening dat de Europese financiële steun en instrumenten te lijden hebben van een gebrek aan naamsbekendheid bij economische actoren, en met name bij het mkb; pleit ervoor dat in alle Europese gebieden één loket wordt opgericht om de informatie over de mogelijkheden van Europese financieringen voor het mkb te centraliseren; onderstreept de noodzaak om intermediaire netwerken van ondernemersverenigingen zonder winstoogmerk uit te rollen voor de oprichting, ondersteuning en begeleiding van en leningen aan mkb-bedrijven, teneinde het ondernemerschap te ontwikkelen;
94. is van mening dat oneerlijke belastingconcurrentie tussen de lidstaten niet bijdraagt aan de ontwikkeling van een sterk Europees industriebeleid;
95. spreekt zijn steun uit voor een intensievere coördinatie van de vennootschapsbelastingstelsels in de EU door vaststelling van uniforme belastinggrondslagen.
96. vraagt de Commissie om een alomvattende studie naar de essentiële factoren van het niet-prijsgebonden concurrentievermogen van de industriële activiteiten die op het grondgebied van de Europese Unie worden verricht (leveringstermijn, octrooi, kwaliteit van de producten, klantenservice, kwaliteit van de vervoers-, energie- en digitale netwerken enz.) door ze regelmatig te vergelijken met die van andere regio's in de wereld; vraagt dat de Commissie een permanente analyse uitvoert van het onderzoek naar het macro-economische concurrentievermogen van de Europese Unie, met name wat betreft de vervoers-, energie- en digitale netwerken, met de onderzoeken naar de langetermijnfinanciering van nieuwe of te vernieuwen infrastructuur, die nodig zijn om ervoor te zorgen dat de Europese Unie continu concurrerend blijft;
97. benadrukt het belang van durfkapitaal en netwerken van business angels, met name voor vrouwen; dringt aan op een snelle invoering van het online portaal voor vrouwelijke ondernemers; is ingenomen met de EU-steun voor het ontwikkelen van netwerken van business angels en kweekvijvers; is in het bijzonder ingenomen met de inrichting van een eigenvermogensfaciliteit in het kader van Horizon 2020 en COSME om de groei, in kwantiteit en kwaliteit, van de verstrekking van durfkapitaal te ondersteunen; is van mening dat het Europees Investeringsfonds een cruciale rol moet spelen bij de ontwikkeling van markten voor durfkapitaal, in het bijzonder voor de invoering van nieuwe technologieën; is van mening dat het fiscaal onderscheid tussen aandelenvermogen en schuld moet worden opgeheven;

98. dringt er bij de Commissie op aan onderzoek te doen naar de multipliereffecten van toonaangevende ondernemingen (leading competence units) met betrekking tot hun macro-economische productie-, waarde- en werkgelegenheidsnetwerken; is van mening dat toonaangevende ondernemingen niet per definitie vanwege hun omvang als zodanig worden gedefinieerd, maar dat zij aan een aantal criteria voldoen, zoals het feit dat ze internationaal georiënteerd zijn, een bepaald minimumaandeel op de binnenlandse en mondiale markt hebben, intensieve O&O-activiteiten ontplooiën en binnen een groot netwerk samenwerken met andere ondernemingen; is van mening dat een dergelijk onderzoek met name de nauwe samenhang tussen industriële ondernemingen en kmo's kan aantonen en zodoende een aantal stereotiepe denkbeelden met betrekking tot de verwerkende industriële basis kan ontkrachten;

Vaardigheden verwerven en arbeidskrachten aantrekken voor een wederopleving van de industrie

99. merkt op dat sinds het begin van de crisis ruw geschat 5 500 Europese industriële ondernemingen zijn geherstructureerd, waarbij ongeveer 2,7 miljoen banen zijn geschrapd;
100. benadrukt dat de RISE-strategie kansen biedt voor stabiele werkgelegenheid met goede banen en fatsoenlijke lonen; benadrukt dat een partnerschap met belanghebbenden, met name sociale partners, Kamers van Koophandel en jongerenorganisaties, essentieel is in de context van de integratie van jongeren in de beroepsbevolking; roept de Commissie en de lidstaten op de sociale dialoog ook in de branches en de bedrijven te versterken; is van mening dat het van groot belang zou zijn als de sociale partners steeds in een zo vroeg mogelijk stadium bij wetgevingsprocedures betrokken zouden worden; verzoekt de Commissie tevens de rol van de sociale partners op haar niveau te bevorderen, en daarbij rekening te houden met de verschillen tussen de nationale stelsels; verzoekt de sociale partners de dialoog op het niveau van de Unie waar mogelijk op gang te brengen;
101. merkt op dat de RISE-strategie vraagt om meer en betere toegang tot scholing, een leven lang leren, op de toekomst afgestemde beroepsopleidingen en universitair onderwijs, een sterke nadruk op de terreinen exacte wetenschappen, technologie, ingenieurswetenschappen en wiskunde, met name voor vrouwen, alsook steun voor ondernemerschap; pleit ervoor dergelijke vakken op te nemen in leerplannen in het onderwijs; spreekt zich uit voor de ontwikkeling van duale opleidingen en leerlingplaatsen en een passend sociaal vangnet in combinatie met beleid voor tweedekansonderwijs; meent in dit verband dat EU-programma's en -instrumenten, zoals Horizon 2020 en het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT), een belangrijke rol moeten spelen;
102. Is van mening dat de steun aan gekwalificeerd personeel een groot voordeel is voor Europa en een belangrijke motor voor de ontwikkeling van investeringen in O&O; vraagt om speciale aandacht voor steun aan onderwijs met als doel de oprichting van academische onderzoekscentra die tot de beste ter wereld behoren;
103. is van mening dat innovatie op de werkvloer, de ontwikkeling van vaardigheden,

creatieve en zelfstandige werknemers en teamwork belangrijke troeven zijn op het gebied van zowel de sociale als de economische prestaties van bedrijven; beklemtoont dat de democratisering op de werkvloer, met inbegrip van de actieve participatie van werknemersvertegenwoordigers en vakbonden, moet worden uitgebreid; roept de betrokken lidstaten en regionale organen op een kader voor permanente opleiding tot stand te brengen, in de vorm van een individueel recht op opleiding of andere regelingen, teneinde ervoor te zorgen dat de beschikbare pool van geschoolde arbeidskrachten blijft meegroeien met de vraag in de sector en blijft aansluiten op een nieuwe markt of, in het geval van ontslagen, inzetbaar is in een andere tak van industrie; merkt op dat werkgevers en werknemers een gedeelde verantwoordelijkheid hebben wat betreft een leven lang leren; merkt bovendien op dat informatie en raadpleging van werknemers een grondrecht is dat is vastgelegd in het Verdrag;

104. verzoekt de Commissie om in nauwe samenwerking met de lidstaten en de betrokken sectorale sociale partners middellange- en langetermijnprognoses op te stellen voor de vaardigheden die de arbeidsmarkt vereist, met name door het instellen van Europese raden voor vaardigheden voor de industriële sector;
105. verzoekt de lidstaten lacunes in e-vaardigheden aan te pakken op alle onderwijsniveaus en door middel van een leven lang leren, aangezien ontwikkelingen op ICT-vlak op de lange termijn een grote invloed kunnen hebben op opkomende industrieën op het gebied van bijvoorbeeld energie-efficiëntie, milieuplanning, veiligheidsdoelstellingen en andere communicatiemogelijkheden, zoals efficiënte en intelligente vervoerssystemen en communicatiesystemen voor de communicatie tussen personen, tussen personen en machines en van machine tot machine;
106. benadrukt dat goede vaardigheden op het gebied van ingenieurswetenschappen en informatietechnologie de veerkracht op de arbeidsmarkt verhogen; verzoekt de lidstaten met steun van de Commissie te overwegen nationale doelstellingen vast te stellen om het aantal studenten dat een bètastudie volgt, te verhogen; is van mening dat de instelling van nationale, regionale en Europese platforms voor bèta-opleidingen ten behoeve van de uitwisseling van beste praktijken tussen regio's, universiteiten en de industrie bevorderlijk kan zijn voor de vaststelling van doelstellingen met betrekking tot bèta-opleidingen; is voorts van mening dat Europese platforms, indien deze worden opgericht, een belangrijke rol kunnen vervullen door te zorgen voor coördinatie en samenwerking tussen de nationale platforms op Europees niveau; benadrukt dat in dit verband basisvaardigheden op het gebied van ICT ook moeten worden bevorderd op scholen en in het beroepsonderwijs;
107. verzoekt de Commissie en de lidstaten het Amerikaanse model voor de instelling van "College-to-Career"-fondsen (C2C-fondsen) in overweging te nemen om partnerschappen tussen de industrie en universiteiten te vormen teneinde jongeren op te leiden voor banen in opkomende industrieën; wijst op de plannen voor de instelling van "University Technical Colleges" met de partners van de industrie, zoals ook in het Verenigd Koninkrijk wordt besproken;
108. benadrukt het belang van de versterking van vrijwillige mobiliteit onder jongeren, door de bevordering van Erasmus voor iedereen en het wegnemen van de bestaande

belemmeringen voor grensoverschrijdende leerlingplaatsen en stages, en door de versterking van de mogelijkheid om in de hele EU pensioenrechten en werknemers- en socialebeschermingsrechten te behouden; benadrukt dat met name het programma "Erasmus voor jonge ondernemers" aanzienlijk moet worden uitgebreid;

109. pleit voor de aanwending van alle beschikbare financiële en normatieve middelen ter bevordering van de verplaatsing van economische activiteiten, en vraagt om de oprichting van informatiecentra om de ondernemers bewust te maken van de voordelen van het in stand houden of het verplaatsen van hun activiteiten in Europa, gezien het feit dat korte toeleveringsketens ertoe kunnen leiden dat producten lokaal betrokken worden en dat de productiesector efficiënter wordt, waarbij plaatselijke werkgelegenheid wordt gecreëerd; stelt voor om EURES zo efficiënt mogelijk in te zetten om de deskundigheid van de jonge werkzoekende Europeanen te benutten; roept de lidstaten op de dienstenrichtlijn doeltreffender ten uitvoer te leggen en de sociale dumping te beëindigen;
110. benadrukt dat onderwijs een basisvereiste is en voor iedereen, van de laagste kwalificaties tot het hoger onderwijs, toegankelijk moet zijn;
111. benadrukt dat het aantal vroegtijdige schoolverlaters moet worden teruggedrongen en dat schoolverlaters mogelijkheden voor opleidingsplaatsen nodig hebben, zoals bij de Oostenrijkse "opleidingsgarantie" het geval is;
112. is ingenomen met de besluiten om de jongerengarantie in te voeren, alsook met de daaraan verbonden ambities en de bereidheid van de lidstaten om financiële middelen uit te trekken om de jeugdwerkloosheid aan te pakken; is ingenomen met de bevordering van de alliantie voor leerlingplaatsen; benadrukt dat in een aantal lidstaten de leerlingplaatsen nog onvoldoende geïntegreerd zijn in het werkgelegenheidsbeleid; verzoekt de Commissie gemeenschappelijke sociale investeringsindicatoren te ontwikkelen, met name betreffende jeugdwerkloosheid; roept de industrie op een actieve rol te spelen in het ten uitvoer leggen van de jongerengarantie op nationaal niveau en jongeren zoveel mogelijk hoogwaardige werkgelegenheid of stages aan te bieden en hoogwaardige stages met fatsoenlijke lonen te creëren; roept de lidstaten op leerlingstelsels met behulp van een verscheidenheid van maatregelen aantrekkelijker te maken;
113. benadrukt dat de arbeidsmarkt van lidstaten met een sterk beroepsopleidingsstelsel tijdens de crisis relatief gezond is gebleven; nodigt alle lidstaten uit om samen met de sociale partners en andere betrokken belanghebbenden, zoals kamers, dergelijke stelsels te onderzoeken en in te voeren; wijst op de uitdaging om het Europees systeem voor overdracht van leerresultaten voor beroepsonderwijs en –opleiding (ECVET) en het Europees systeem voor de overdracht van studiepunten (ECTS) beter op elkaar te doen aansluiten; benadrukt verder dat de verschillende nationale beroepsopleidingsstelsels met elkaar vergeleken moeten kunnen worden en beter op elkaar moeten aansluiten om de arbeidsmobiliteit van deze beroepsgroepen te verbeteren;
114. wijst erop dat de scholen voor secundair technisch onderwijs en de stelsels voor beroepsopleidingen een essentiële rol vervullen en steunt de initiatieven van de Commissie voor de bevordering van grensoverschrijdende uitwisselingen tussen lidstaten;

115. is van mening dat het imago van beroepsonderwijs en -opleiding zou moeten worden verbeterd door hun intrinsieke waarde te benadrukken, maar ook door de overgang van een dergelijke opleiding naar de universiteit of ander hoger onderwijs mogelijk te maken; merkt op dat het in dit verband ook noodzakelijk is dat lidstaten binnen het nationale kwaliteitskader een hoge classificatie toekennen aan hoogwaardige kwalificaties in beroepsonderwijs en -opleiding; wijst er evenwel op dat het van belang is om de educatieve vaardigheden uit te breiden teneinde de kwaliteit van nieuw ontwikkelde fabrieken op te trekken, onder andere aan de hand van een Europese standaardisatie van het beleid inzake menselijk potentieel vanaf het basisonderwijs;
116. roept de lidstaten op in samenwerking met de sociale partners beroepsoriëntatieprogramma's voor jongeren op wetenschappelijk en technologisch gebied op te stellen en uit te voeren teneinde de totstandkoming van een levensvatbare en duurzame economie te bevorderen, en maatregelen te treffen voor de voorlichting over en bewustmaking van de vraagstukken met betrekking tot ecologie en milieu, zowel via de structuren van het formeel onderwijssysteem als in het kader van de activiteiten van het lokaal en regionaal zelfbestuur;
117. is van oordeel dat het verder uitbouwen van het beginsel van vrij verkeer van werknemers, door middel van instrumenten als de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties en permanente opleidingen, met name voor kwetsbare werknemers, in belangrijke mate kan bijdragen aan het verkleinen van het tekort aan gekwalificeerd personeel en het op gang brengen van inclusieve groei;
118. verzoekt de lidstaten faciliteiten voor microkredieten voor jongeren op te zetten om het ondernemerschap te bevorderen;
119. verwacht dat de op Europees of nationaal niveau maatregelen en acties ter bevordering van ondernemerschap gericht zullen zijn op alle types ondernemingen, coöperaties, ambachtsbedrijven, vrije beroepen en ondernemingen in de sociale economie;
120. onderstreept dat "gelijke beloning voor gelijk werk" bij de RISE-strategie het leidende beginsel moet zijn, teneinde te komen tot zowel gelijkheid van mannen en vrouwen op de werkplek, als gelijke voorwaarden voor werknemers met verschillende soorten arbeidsovereenkomsten;
121. wijst erop dat meer dan de helft van de studenten die elk jaar afstuderen in het hoger onderwijs in Europa vrouw is; benadrukt de voordelen die de vaardigheden van gekwalificeerde vrouwen kunnen opleveren voor ondernemingen, met name voor de groei, de productiviteit en het concurrentievermogen van de Europese industrie; roept de verschillende spelers in het bedrijfsleven, het onderwijs en het maatschappelijk middenveld en de Europese Commissie er daarom toe op de rol van vrouwen in de verschillende sectoren van de industrie in Europa te bevorderen en te versterken;
122. onderstreept het belang van het vermijden van de traditioneel scheve verhouding tussen mannen en vrouwen in de industriële sector; is van mening dat deze onevenwichtigheid moet worden doorbroken, zodat zowel vrouwen als mannen volledig aan de arbeidsmarkt kunnen deelnemen, met name met het oog op de demografische uitdagingen van de Unie;

123. wijst op de belangrijke rol die vrouwen in het kader van de RISE-strategie toekomt; benadrukt dat het ontbreken van genderperspectieven in het industriebeleid de genderongelijkheid doet toenemen; acht het belangrijk om de bestaande genderongelijkheid te doorbreken opdat vrouwen en mannen volledig aan de arbeidsmarkt kunnen deelnemen op basis van het beginsel "gelijk loon voor gelijk werk"; verzoekt de Commissie en de lidstaten ervoor te zorgen dat vrouwelijke werknemers niet ondervertegenwoordigd zijn in of uitgesloten zijn van opleidingen, projecten en programma's op het gebied van ecologische transformatie, en onderstreept de noodzaak om gendermainstreaming in te voeren; verzoekt de lidstaten maatregelen te treffen om de combinatie van gezin en werk te bevorderen om zo te garanderen dat vrouwen alle mogelijke kansen krijgen een ononderbroken, bestendige carrière op te bouwen;
124. merkt op dat de overgang naar een koolstofarme economie niet alleen nieuwe banen zal scheppen in nieuwe economische sectoren, maar ook kan leiden tot het verlies van banen op minder duurzame terreinen; beveelt in dit verband aan instrumenten in te stellen en te versterken om tijdig in te spelen op de veranderingen teneinde te zorgen voor een soepele overgang van de ene naar de andere baan;
125. verzoekt de Commissie het instrumentarium op het gebied van duurzaam ondernemingsbeleid (waaronder maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzaamheidsverslaglegging, acties om koolstofarme of weinig afval genererende productiemodellen te stimuleren) te ontwikkelen en bevorderen;
126. benadrukt het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen, dat een essentieel instrument is in een beleid voor ondernemingen dat bedacht is op een efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, op de sociale aspecten van betrekkingen met de gemeenschap, met de werknemers en hun vertegenwoordigers, en op de economische aspecten van een correct bedrijfsbeheer;
127. verzoekt de lidstaten om, in samenspraak met de sociale partners en betrokken belanghebbenden, aandacht te besteden aan beleidsmaatregelen voor flexibelere werktijden in tijden van economische achteruitgang;
128. stelt voor dat voor de volgende tripartiete sociale top voor groei en werkgelegenheid, zoals voorzien in artikel 152 VWEU, de opname in de kostprijsketen van de Europese industriesector van de convergentie van minimale sociale normen, als onderwerp op de agenda moet worden gezet;

Hulpbronnen- en energiebeleid voor een wederopleving van de industrie

129. benadrukt het feit dat hulpbronnen en energie centraal staan in de RISE-strategie, aangezien zij van essentieel belang zijn voor het internationale concurrentievermogen; wijst erop dat de beschikbaarheid van grondstoffen van primordiaal belang is voor de Europese industrie en dat zonder bepaalde essentiële grondstoffen geen toekomstige ontwikkeling mogelijk is in de meeste strategische en technologische hoogwaardige industrietakken in Europa; verzoekt de Commissie en de lidstaten actief maatregelen te nemen tegen buitensporige kosten voor hulpbronnen en energie; pleit in beide gevallen

voor een op de driehoek betaalbaarheid, duurzaamheid en toegankelijkheid gestoelde aanpak die de nadruk op al deze drie dimensies legt en is gericht op het loskoppelen van groei van een toegenomen gebruik van hulpbronnen; benadrukt het belang van het waarborgen van een concurrerende en transparante energiemarkt waarmee onevenwichtigheden tussen lidstaten worden vermeden en de toegang tot veilige, duurzame, bereikbare en betrouwbare energie wordt vergemakkelijkt; constateert dat er een strategie nodig is om de integratie van de Europese energiemarkt en de ontwikkeling van energie-infrastructuur te bevorderen;

130. is verheugd over het Europees grondstoffeninitiatief, het Europees innovatiepartnerschap inzake grondstoffen en het bijbehorende strategische uitvoeringsplan, alsook het stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik; wijst op de noodzaak om de schaarste van essentiële hulpbronnen zoals water aan te pakken en verzoekt de Commissie haar grondstoffenstrategie, die op de drie pijlers internationale partnerschappen en handel, grondstoffenvoorraden in de EU en efficiënt gebruik van hulpbronnen, recycling en hergebruik berust, verder uit te werken; verzoekt de Commissie de beleidsdoelstellingen op het gebied van afval op te nemen in het Europees semester en in de aanbevelingen per land en de nationale hervormingsprogramma's; verzoekt de Commissie de sectorale benchmarks voor grondstoffenefficiëntie verder te ontwikkelen, met name ten behoeve van overheidsopdrachten; verzoekt de Commissie om een strategie voor vermindering, hergebruik en recycling te mainstreamen en voorstellen ter beperking van het verbruik van belangrijke grondstoffen zorgvuldig te onderzoeken; benadrukt het belang van een mondiaal certificeringssysteem voor de recycling van gevaarlijk afval als eerste behandeling en voor afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA); wijst erop dat er in sommige lidstaten relevante regelingen voor de inzameling van bouwafval en recycling bestaan; merkt op dat de Europese winningsindustrie normen hanteert die tot de strengste ter wereld behoren, en verzoekt de Commissie het voorstel tot oprichting van een Europees geologisch instituut binnen twee jaar te beoordelen; dringt er bij de Commissie op aan maatregelen voor te stellen om de harmonisatie van voorschriften en vergunningsprocedures voor de winning van grondstoffen binnen de EU te bevorderen; roept de lidstaten, de industrie, geologische instellingen en de Commissie op samen te werken om de vindplaatsen van grondstoffen in kaart te brengen;
131. benadrukt het potentieel van de overgang naar een meer biogebaseerde economie, aangezien grondstoffen uit bijvoorbeeld bossen een belangrijke rol kunnen spelen bij het ontwikkelen van hernieuwbare energie en duurzame industriële productie;
132. roept op de richtlijn energie-efficiëntie en de nationale actieplannen snel ten uitvoer te leggen met behulp van passende financiële prikkels; pleit voor de instelling van een groepsvrijstelling voor alle regelingen voor energie-efficiëntie die bij de Commissie zijn aangemeld als onderdeel van de actieplannen voor energie-efficiëntie van de lidstaten; is van mening dat de lidstaten ambitieuze strategieën moeten vaststellen, met name om het bestaande gebouwenbestand overeenkomstig de vastgestelde gemeenschappelijke normen te renoveren; benadrukt dat financiële instrumenten een agenda voor efficiëntie verder kunnen bevorderen; verzoekt de Commissie kostenefficiënte steuncriteria voor hernieuwbare energie uit te werken; benadrukt dat een betrouwbare, veilige en betaalbare energievoorziening van essentieel belang is voor het concurrentievermogen van de Europese industrie; benadrukt het belang van duidelijke klimaatdoelstellingen voor de

lange termijn zodat ondernemingen in staat worden gesteld te investeren, met name in de groene sector, en dringt er bij de Commissie op aan om voor het Europese energie- en klimaatbeleid tot 2030 een bestendig kader van wettelijke maatregelen voor de middellang en lange termijn te ontwerpen dat erop is gericht investeringen ten behoeve van de vermindering van de koolstofuitstoot, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie te bevorderen;

133. stelt vast dat de Unie alleen staat met haar systeem van emissiequota en dat het aantal landen die het protocol van Kyoto nog steeds naleven, de EU-lidstaten niet meegerekend, is afgenomen tot minder dan een half dozijn landen, die nog geen 15% van de wereldwijde CO₂-uitstoot, inclusief die van de EU, voor hun rekening nemen;
134. roept de Commissie op om in het kader van het industriebeleid een strategie voor hernieuwbare energie voor te leggen die alles, van onderzoek tot financiering, overspant om het technologische leiderschap van de EU op het gebied van hernieuwbare energie veilig te stellen;
135. is van mening dat zowel de Europese industrie als de individuele consumenten baat hebben bij een gemoderniseerde energie-infrastructuur, zoals intelligente netwerken die kunnen bijdragen tot maximalisatie van het eigen energiepotentieel en tot volledige integratie van hernieuwbare energiebronnen in de stroomvoorziening;
136. verzoekt de Commissie te zorgen voor een stabiel kader voor de energievoorziening voor de komende decennia, zodat de investeringszekerheid en daarmee de maatregelen ter verbetering van het duurzame concurrentievermogen worden gewaarborgd;
137. wijst op de recente ontwikkelingen van de energieprijzen in de wereld, die in verband staan met onconventionele olie- en gasvoorraden in de Verenigde Staten en ontwikkelingen in het Midden-Oosten, en merkt op dat hoge energieprijzen in belangrijke mate afbreuk doen aan het concurrentievermogen van de Europese industrie; benadrukt dat een analyse moet worden gemaakt van de factoren die van invloed zijn op de energieprijzen; verzoekt de Commissie hiermee net als bij haar effectbeoordelingen rekening te houden bij de uitwerking van toekomstige voorstellen; beklemtoont dat de RISE-strategie samenhang van het industrie-, energie- en klimaatbeleid vereist; constateert dat de daling van de energieprijzen in de Verenigde Staten meer investeringen in de industrie mogelijk hebben gemaakt; verwijst naar zijn resoluties over dergelijke investeringen; wijst op de zeer belangrijke rol van energie-intensieve sectoren, die essentiële basismaterialen produceren; benadrukt dat deze sectoren worden blootgesteld aan het CO₂-weglekrisico, zodat speciale maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat zij concurrerend blijven; verzoekt de Commissie aanbevelingen te doen ter voorkoming van het risico van koolstoflekkage;
138. betreurt het dat de Commissie haar verknochtheid aan het voorzorgsbeginsel niet heeft bekrachtigd wat betreft de sectoren waarin technologieën worden gebruikt waarvan niet is bewezen dat ze zonder risico zijn;
139. wijst erop dat de landen in het zuiden van Europa de hoogste aardgasprijzen in Europa betalen, wat leidt tot een concurrentienadeel voor industrieën, met name energie-intensieve industrieën, terwijl tegelijkertijd ook het risico op koolstoflekkage toeneemt;

140. verzoekt de Commissie de voorwaarden voor langetermijnenergiecontracten te herzien en alle gascontracten met op olie-indexatie gebaseerde prijsmechanismen opnieuw te beoordelen en te komen tot op hubs gebaseerde prijzen met meer concurrentie op de interne markt; verzoekt de Commissie om ondersteuning bij het verkennen van de mogelijkheden met betrekking tot het voeren van nieuwe onderhandelingen over deze contracten en de overgang naar flexibelere alternatieven te vergemakkelijken, om zo het doel van een betere toegang tot aardgas voor alle lidstaten dichterbij te brengen;

Een regionale RISE-strategie met bijzondere aandacht voor het zuiden van Europa

141. pleit voor een multiregionale aanpak van het industriebeleid die nieuwe impulsen voor duurzame groei geeft in krimpende economieën en economieën met een industriële basis die aan grote risico's is blootgesteld; wijst op de urgentie van het in gang zetten van steunmaatregelen voor de industriële sectoren die het meest door de crisis en de mondiale concurrentie worden getroffen; spreekt zich ervoor uit om bij de integratie van regionale, met name de zuidelijke, economieën in de mondiale waardeketens een op een hoge toegevoegde waarde gerichte strategie te volgen; is van mening dat vooral strategieën voor slimme specialisatie in dit verband van belang zijn en dat bestaande industriële krachten door middel van meer innovatie en specialisatie moeten worden bevorderd; is ervan overtuigd dat naast strategieën voor slimme specialisatie wat betreft de toegang tot financiering een investeringsstrategie voor het Zuiden nodig is;

142. benadrukt dat de kredietverlening in de crisislidstaten moet worden verbeterd en is van mening dat een microkredietprogramma, gefinancierd door de EIB of nationale ontwikkelingsbanken, zou kunnen worden ingevoerd om kmo's in staat te stellen orders uit te voeren;

143. merkt op dat een aantal regio's nadeel ondervinden van hun perifere ligging en dat het gebrek aan voldoende en goed verbonden infrastructures van invloed is op hun concurrentievermogen binnen de interne markt en buiten de Unie; benadrukt dat dit vooral van belang is voor bepaalde gebieden in Zuid-Europa, maar dat ook andere regio's, zoals het oosten en het noorden van Europa, waar een groot deel van de natuurlijke hulpbronnen van de Unie te vinden is, beter met de rest van de Unie moeten worden verbonden; verzoekt de Commissie de volledige integratie van de Europese infrastructuur, met name voor de zuidelijke economieën, te bevorderen, in het bijzonder op het gebied van spoorvervoer, energie en ICT, en benadrukt dat hiervoor ruimte moet worden gemaakt in de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen; verzoekt de Europese instellingen en lidstaten te zorgen voor passende financieringsniveaus en vereenvoudigde administratieve procedures om het aantal PPP's, projectfinancieringen en projectobligaties te doen toenemen; betreurt het feit dat het Iberisch schiereiland niet volledig is geïntegreerd in de Europese spoorvervoermarkt en, evenals delen van Zuid- en Oost-Europa, niet is geïntegreerd in de Europese energiemarkt;

144. merkt op dat de zuidelijke regio's grote mogelijkheden bieden voor de ontwikkeling van de strategische sector hernieuwbare energiebronnen; dringt aan op maatregelen om de markten in deze regio's te stimuleren, met inbegrip van maatregelen ter bevordering van micro-opwekking door ondernemingen die hun eigen elektriciteit willen opwekken en

overtollige energie aan het net willen leveren;

145. benadrukt dat de verhoogde diversiteit van de energievoorziening en het gebruik van eigen bronnen, met inbegrip van hernieuwbare energie, een belangrijke rol kunnen spelen bij het herstel van de zuidelijke economieën; merkt op dat de zuidelijke landen sterk afhankelijk zijn van de invoer van energie, die in sommige gevallen afkomstig is van één enkele leverancier;
146. benadrukt dat ICT-infrastructuur, met name flexibele en mobiele oplossingen, er in belangrijke mate toe bijdraagt dat de industrie zich ook in perifere en dunbevolkte regio's kan ontwikkelen;
147. benadrukt het belang van het delen van beste praktijken en mechanismen voor marktreplicatie; verwelkomt voorstellen voor meer samenwerking, industriële symbiose en de ontwikkeling van netwerken van adviesdiensten op het gebied van hulpbronnenefficiëntie; is van mening dat inspanningen op het gebied van industriële symbiose kunnen helpen meer waarde en efficiëntie te creëren; merkt op dat het model voor industriële symbiose van het Verenigd Koninkrijk kan dienen als een model voor andere lidstaten;
148. onderstreept dat de omzetting van kapitaalvennootschappen in coöperaties in een aantal regio's succesvol is verlopen, wat heeft gezorgd voor een aanpak op langere termijn en het verankeren van deze ondernemingen in de lokale economie, waardoor zij een belang hebben gekregen bij lokale duurzame ontwikkeling; merkt op dat coöperaties een belangrijke economische realiteit zijn in de EU, waar meer dan 160 000 coöperatieve ondernemingen in handen zijn van 123 miljoen leden, waaronder meer dan 50 000 coöperatieve ondernemingen in de industrie en de dienstensector, die werk verschaffen aan 1,4 miljoen personen en gemiddeld ongeveer 5% bijdragen aan het bbp van de lidstaten; is daarom van mening dat in het relevante EU-beleid ook rekening moet worden gehouden met de bedrijfsmodellen van coöperaties en met hun specifieke kenmerken;
149. is van mening dat de economieën van de lidstaten in Zuid-Europa kunnen profiteren van nieuwe exportmarkten en met name strategisch gelegen zijn met betrekking tot markten in het zuidelijke Middellandse Zeegebied, terwijl de lidstaten in Oost-Europa op soortgelijke wijze kunnen profiteren van nieuwe exportmarkten in de landen van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS); roept ertoe op ondernemersgeest te tonen en spoort migranten uit het zuiden en oosten van Europa aan om bedrijven op te zetten die zich op die exportmarkten richten; roept de Commissie en de lidstaten op de handelsbetrekkingen tussen de noordelijke en de zuidelijke mediterrane landen te bevorderen; verwelkomt tevens de missies voor groei van vicevoorzitter Tajani; is van mening dat een sterkere nadruk op de regionale industriële sterke punten en clusters zou kunnen leiden tot een toename van het concurrentievermogen voor de structurele ontwikkeling van Europa; verlangt dat hiermee terdege rekening wordt gehouden bij de verdere Europese institutionele en structurele ontwikkeling;
150. is van mening dat een sterkere nadruk op de regionale industriële sterke punten en clusters zou kunnen leiden tot een toename van het concurrentievermogen voor de structurele ontwikkeling van Europa; verlangt dat hiermee terdege rekening wordt

gehouden bij de verdere Europese institutionele en structurele ontwikkeling;

151. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

De toelichting bestaat uit de overwegingen, die vanwege ruimtebeperkingen in de vorm van amendementen aan het verslag worden toegevoegd. Elke overweging die een basis biedt voor het verslag, wordt in dit gedeelte nader toegelicht.

A. overwegende dat de EU een strategie nodig heeft om de economische en financiële crisis aan te pakken en een impuls te geven aan een nieuwe economische dynamiek,

De Europese economieën zijn zwaar getroffen door de crisis. De industrie is erdoor getroffen, waardoor 3,8 miljoen banen verloren zijn gegaan. De werkloosheid, met name onder jongeren, stijgt. Door de crisis en het ontbreken van toekomstperspectieven wordt het maatschappelijk welzijn aangetast en neemt de armoede toe. De EU heeft een uitgebreide groeistrategie nodig om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

B. overwegende dat de Europese industrie een sleutelrol speelt en een belangrijk onderdeel van de oplossing voor deze crisis vormt,

De Europese industrie is bepalend bij het oplossen van de vele uitdagingen waarmee de EU wordt geconfronteerd. De Europese industrie verschaft werkgelegenheid, goederen en diensten en belastingopbrengsten en speelt een sleutelrol bij de overgang van Europa naar een koolstofarme economie. Hoewel de rol van de industrie binnen de Europese economie in de laatste decennia relatief gezien is afgenomen, is de industrie nog steeds goed voor vier vijfde van de Europese export en 80% van de investeringen in O&O door de particuliere sector (DG ENTR). De EU heeft een strategie nodig die de economie nieuw leven inblaast en leidt tot een opleving van de industrie voor een duurzaam Europa.

C. overwegende dat de industriële concurrenten van Europa al jarenlang sterke industriële strategieën ontwikkelen,

Op internationaal niveau hebben veel landen hun eigen industriële strategieën ontwikkeld. Onlangs heeft Japan een nieuw industrieel plan omschreven. Ook China heeft zich op het industriebeleid gericht met zijn vijfjarenplannen en zijn meest recente plan uit 2012 voor nationale strategische opkomende industrieën. Zelfs de VS streven naar sterke industriële strategieën, zonder dit begrip te gebruiken.

D. overwegende dat de Europese Commissie wordt geprezen vanwege het feit dat zij de aanzet geeft tot een industriebeleid met haar mededeling die ten doel heeft een industriële omslag tot stand te brengen,

In Europa werd het industriebeleid geruime tijd met minachting beschouwd. De Europese Commissie heeft door de publicatie van haar mededeling "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel" het voortouw genomen voor een noodzakelijke industriële omslag.

E. overwegende dat de gezamenlijke toekomst van Europa als vestigingsplaats voor bedrijven ligt in een moderniseringsoffensief dat innovatiecentra versterkt en de ontwikkelingsachterstand van industrieel en structureel zwakke regio's wegwerpt,

Europa moet overheidsmiddelen doeltreffend aanwenden en particuliere fondsen gebruiken voor onderzoek en innovatie, alsook de Europese transnationale en transregionale samenwerking bevorderen middels clusters van innovatieve bedrijven, de academische wereld en onderzoeksorganisaties. Dit moet worden ondersteund door strategieën voor slimme specialisatie, waarbij rekening wordt gehouden met het potentieel van elke regio en elk grondgebied. De creatieve districten (Italië) zijn er bijvoorbeeld op gericht de middelen van personen en bedrijven te koppelen en te delen om nieuwe creatieve projecten te kunnen verwezenlijken en deze over de regio te verspreiden.

F. overwegende dat in een Europees industriebeleid de juiste combinatie van beleidsmaatregelen moet worden gevonden om het kader te verbeteren, rekening houdend met de verschillende nationale en regionale (waaronder grensoverschrijdende) economische en sociale realiteit en omstandigheden; overwegende dat het industriebeleid moet worden verankerd in een markt waar de overheid het regelgevend kader vaststelt, maar niet rechtstreeks tussenbeide komt om de winnaars aan te wijzen,

In het laatste OESO-verslag getiteld "Perspectives on Global Development 2013 Industrial Policies in a Changing World" van 15 mei van dit jaar, worden de drie basiselementen besproken die vandaag de dag cruciaal zijn voor een succesvol industriebeleid: investeringen in innovatie en vaardigheden, toegang tot financiering en een goede infrastructuur.¹ In het industrieel beleid oude stijl, dat hoofdzakelijk is gebaseerd op subsidies aan bedrijven, openbaar eigendom en tariefbescherming, bestaat het risico op het falen van de overheid, profiteergedrag en de bestendinging van gevestigde belangen, wat kosten voor producenten, consumenten en de economie in ruime zin met zich meebrengt.

G. overwegende dat de verminderde beschikbaarheid van krediet een beperking vormt voor investeringen en zowel de innovatie als de invoering van nieuwe, efficiënte technologieën belemmert; overwegende dat een industriebeleid in Europa derhalve een robuuste financiële architectuur vereist die investeringen bevordert,

Volgens een beleidsnotitie van de denktank Bruegel ten behoeve van een informele bijeenkomst van de ECOFIN in 2013, wordt een van de bekende structurele tekortkomingen van de Europese economie gevormd door de ontoereikende investeringen in onderzoek en menselijk kapitaal, waardoor een verschuiving naar een op innovatie gebaseerde economie wordt belemmerd. Ten gevolge van schuldafbouw in het bankwezen en de overheidssector zijn er minder financiële middelen beschikbaar en wordt een overgang naar een innovatieve en duurzame economie nog verder verhinderd.² In dit verband moeten er beleidsmaatregelen worden genomen om de toegang tot financiering te vergemakkelijken en langetermijninvesteringen in innovatie en technologieën te bevorderen.

H. overwegende dat de financieringsvoorwaarden in Zuid-Europa strenger zijn, waardoor gerichte financieringsoplossingen nodig zijn,

Volgens een presentatie van Guntram Wolff (Bruegel) tijdens de ITRE-hoorzitting op 29 mei

---

¹ OESO Perspectives on Global Development 2013 Industrial Policies in a Changing World.

² Darvas, Zsolt; Pisani-Ferry, Jean; Wolff, Guntram. "Europe's Growth Problem (and what to do about it)", Bruegel Policy Brief, april 2013.

2013 bedroeg het rentepercentage voor leningen aan het Duitse mkb in maart 2013 bijna 3%, terwijl dit 6% was voor het mkb in Italië, Portugal en Spanje. In de presentatie werd tevens benadrukt dat het Duitse mkb aan het eind van vorig jaar bijna 90% van de door hen aangevraagde financiering ontving, terwijl het Griekse mkb slechts ongeveer 25% ontving.

I. overwegende dat de EU behoefte heeft aan een aanpak van het industrieel beleid waarin concurrentievermogen, duurzaamheid en fatsoenlijk werk worden gecombineerd om de voornaamste maatschappelijke uitdagingen aan te pakken,

Het spreekt voor zich dat het industriebeleid van de Europese Unie gericht moet zijn op het aanpakken van de voornaamste maatschappelijke uitdagingen overeenkomstig de EU2020-strategie en moet stroken met de strategische driehoek van duurzaamheid, concurrentievermogen en fatsoenlijk werk. Het Europees Parlement heeft dit onderkend in zijn resolutie van 2011 over een industriebeleid voor het tijdperk van de globalisering.¹

J. overwegende dat de arbeidsproductiviteit de afgelopen decennia veel meer is toegenomen dan de grondstoffenproductiviteit, terwijl uit ramingen blijkt dat arbeidskosten minder dan 20% van de prijs van een product vertegenwoordigen, terwijl grondstoffen 40% uitmaken,

Volgens het Duitse federale bureau voor de statistiek vertegenwoordigen de materiaalkosten 43% en de personeelskosten slechts ongeveer 18% binnen de kostenstructuur van de verwerkende industrie, terwijl de energiekosten 2% vertegenwoordigen.² Het Europees Parlement heeft dit onderkend in zijn resolutie van 2011 over een doeltreffende grondstoffenstrategie voor Europa.³

K. overwegende dat, gezien de mondiale uitdagingen, energie- en hulpbronnen-efficiëntie de kern moeten vormen van de inspanningen gericht op vernieuwing van de Europese industriesector wil de Europese industrie in de toekomst concurrerend blijven,

De Europese Commissie heeft in haar stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik benadrukt dat efficiënter hulpbronnengebruik in de industrie in Duitsland alleen al kan leiden tot een kostenbesparing van 20 tot 30%. Volgens een andere studie in het Verenigd Koninkrijk belopen de besparingen van goedkope of niets kostende efficiëntiemaatregelen naar schatting 23 miljard pond.⁴ Aangezien Europa op het gebied van lonen niet met opkomende economieën kan concurreren, moet het zich richten op de verlaging van de kosten voor energie en hulpbronnen door efficiëntieverbetering. In het verslag over het concurrentievermogen van de Europese Commissie van 2012 werd de positieve rol van eco-innovatie en hulpbronnen- en energie-efficiëntie voor het concurrentievermogen van de EU benadrukt. Daarnaast staat de EU aan de top als het gaat om internationalisering en

---

¹ Resolutie van het Europees Parlement over een industriebeleid voor het tijdperk van de globalisering, 3 februari 2011.

² Presentatie van dr. Christian Kühne tijdens een door EP-lid Reinhard Bütikofer georganiseerd rondetafelgesprek over industriebeleid op 24 april 2013. De PowerPointpresentatie wordt op verzoek ter beschikking gesteld.

³ Resolutie van het Europees Parlement over een doeltreffende grondstoffenstrategie voor Europa, 25 juli 2011.

⁴ Mededeling van de Europese Commissie getiteld "Stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa", 20 september 2011.

grensoverschrijdende stromen van eco-investeringen en eco-innovatie. Dit is met name belangrijk omdat bedrijven die zich bezighouden met eco-innovatie in het algemeen succesvoller zijn dan conventionele innovatoren.

L. overwegende dat de Europese Unie een ambitieuze, milieuefficiënte en groene industriestrategie nodig heeft om de verwerkende industrie nieuw leven in te blazen en hooggekwalificeerde en goedbetaalde banen te scheppen,

Middels de bovengenoemde cijfers is reeds benadrukt hoe een op energie- en hulpbronnefficiëntie gebaseerde groene industriestrategie voor de EU het concurrentievermogen zou vergroten door de kosten aanmerkelijk te verlagen. Tegelijkertijd zou een dergelijke strategie de verwerkende industrie nieuw leven inblazen en voor nieuwe banen zorgen. Efficiënter hulpbronengebruik in Duitsland alleen kan al leiden tot één miljoen nieuwe banen.¹ Daarnaast werd in een studie van adviesbureau Ecofys benadrukt dat een goede tenuitvoerlegging van de richtlijn ecologisch ontwerp leidt tot een netto besparing van 90 miljard euro per jaar voor Europese consumenten en bedrijven, waardoor de afhankelijkheid van aardgas uit Rusland met meer dan 50% afneemt. Indien deze besparingen opnieuw in de economie zouden worden geïnvesteerd, kan dit nog eens één miljoen nieuwe banen opleveren.² Daarom heeft het Europees Parlement de Europese Commissie gevraagd een ambitieuze, milieuefficiënte en groene industriestrategie voor de EU te ontwikkelen.³

M. overwegende dat alleen al in de sectoren energie-efficiëntie en hernieuwbare energie tegen 2020 vijf miljoen banen kunnen worden gecreëerd,

De Europese Commissie heeft in haar mededeling over een banenrijk herstel duidelijk meegedeeld dat alleen al in de sectoren hernieuwbare energie en energie-efficiëntie tegen 2020 vijf miljoen banen kunnen worden gecreëerd.⁴

N. overwegende dat de Europese Unie tevens over een immense innovatiecapaciteit beschikt, met zes EU-lidstaten in de top tien van de vijftig meest innovatieve landen ter wereld,

Uit de innovatie-index van Bloomberg blijkt dat zes van de tien meest innovatieve landen ter wereld EU-lidstaten zijn (Duitsland, Finland, Zweden, Oostenrijk, Denemarken en Frankrijk).⁵ Hieruit blijkt dat de EU op het gebied van innovatie en O&O al sterke punten heeft, maar ook dat er sprake is van een kloof tussen deze lidstaten en de andere, zodat andermaal duidelijk wordt dat er een ambitieuze innovatiestrategie nodig is, niet alleen om het bestaande vermogen te behouden, maar ook om de innovatiecapaciteit van alle lidstaten te vergroten.

O. overwegende dat het industriebeleid veel gebieden raakt en de Europese Commissie derhalve haar industriebeleid duidelijk moet integreren in de EU2020-strategie, de ontwikkeling van de routekaart voor een koolstofarme economie in 2050, de

---

¹ *Ibidem*.

² *Economic benefits of the EU Ecodesign Directive*, ECOFYS, april 2012.

³ Resolutie van het Europees Parlement over een industriebeleid voor het tijdperk van de globalisering, 3 februari 2011.

⁴ Mededeling van de Europese Commissie getiteld "Naar een banenrijk herstel", 18 april 2012.

⁵ Innovatie-index van Bloomberg, 2013.

industriële initiatieven in het kader van het SET-plan en de visie voor 2050 in de routekaart op weg naar een efficiënt gebruik van hulpbronnen in Europa,

Het spreekt voor zich dat er voor het industriebeleid een horizontale aanpak nodig is. De Europese Commissie heeft dit in haar recente mededeling over de actualisering van het industriebeleid onderkend door te verklaren dat er "goede coördinatie en synchronisatie van de verschillende takken van EU-beleid" nodig is en dat de mate van succes grotendeels zal "afhangen van onze capaciteit om op al deze terreinen gezamenlijk optimaal te presteren". De op 3 februari 2011 goedgekeurde resolutie van het Europees Parlement over een industriebeleid voor het tijdperk van de globalisering riep in dit verband ook de Europese Commissie op om haar industriebeleid te integreren in de routekaart voor een koolstofarme economie, het SET-plan en de routekaart op weg naar een efficiënt gebruik van hulpbronnen.

P. overwegende dat voor een Europees industriebeleid een sterke beroepsbevolking noodzakelijk is, terwijl gemiddeld slechts 7% van de laaggeschoolde beroepsbevolking een opleiding heeft gevolgd,

De Europese beroepsbevolking moet klaar zijn voor toekomstige arbeidskansen en een veranderende marktdynamiek. Het is met name van belang om voor de laaggeschoolde beroepsbevolking zonder opleiding aandacht aan deze kwestie te besteden. In dit verband is het recht op scholing van essentieel belang.

20.6.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNATIONALE HANDEL

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

Herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Rapporteur: Marielle de Sarnez

SUGGESTIES

De Commissie internationale handel verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. constateert het verval van de Europese industrie, die, in het bijzonder als gevolg van de ontwikkelingen in het mondiale industriële landschap, sinds 2008 3 miljoen arbeidsplaatsen en 10% van haar productie is kwijtgeraakt, terwijl zij een van de voornaamste vectoren van groei voor Europa is; verzoekt de Commissie onverwijld een duurzame gemeenschappelijke strategie voor de lange termijn te ontplooiën om de Europese industrie aan de hand van concrete maatregelen te stimuleren, te valoriseren en aantrekkelijk te maken met als doel haar concurrentiekracht op de wereldmarkt te handhaven; herinnert eraan dat het gemeenschappelijk handelsbeleid voor de industrie van doorslaggevend belang is;
2. is verheugd dat de Commissie een sterk politiek signaal heeft doen uitgaan door te pleiten voor een verhoging van het aandeel van de industriële sector in het BBP tot 20% tegen 2020; benadrukt evenwel dat dit streefdoel alleen realistisch kan zijn als het ondersteund wordt door overeenkomstige maatregelen;
3. verzoekt de Commissie haar engagement om indicatoren op te stellen om het herindustrialiseringsproces te controleren en te evalueren, na te komen; onderstreept het feit dat deze indicatoren niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief moeten zijn, om ervoor te zorgen dat het proces in kwestie duurzaam is en dat het verenigbaar is met de bescherming van het milieu;

4. betreft het feit dat er binnen de Commissie nog steeds geen geïntegreerd industriebeleid bestaat en dat artikel 173 van het VWEU over de coördinatie van het industriebeleid van de EU met dat van de lidstaten nog steeds niet is aangewend;
5. dringt erop aan dat het Europese industriebeleid de sectoren ondersteunt die voor groei en toegevoegde waarde kunnen zorgen en waarin Europa sowieso al een topositie inneemt of hiervoor het potentieel heeft en ervoor zorgt dat sectoren als lucht- en ruimtevaart, chemie, auto's, landbouw en voedingsmiddelen, textiel en kleding en machinebouw competitief blijven; dringt erop aan dat de Europese instellingen, de lidstaten en de particuliere partners betere afspraken maken om het tempo van de investeringen in de grote infrastructuur op het gebied van duurzaam vervoer en duurzame mobiliteit, hernieuwbare energiebronnen en telecommunicatie, alsmede in ecologische hoogwaardige industriële producten als ecologische voertuigen en schepen of in technologie om de gevolgen van de productieprocessen voor het milieu te verminderen, op te voeren; herinnert eraan dat het belangrijk is het gebruik te bevorderen van lokale hulpbronnen, om ervoor te zorgen dat een werkelijke herindustrialisering baten en banen oplevert;
6. benadrukt het feit dat het Europese industriebeleid gebaseerd moet zijn op een gecoördineerde Europese strategie van de lidstaten om de integratie van de Europese energiemarkt te vergroten, de Europese energie-infrastructuur te ontwikkelen en de kosten van de Europese energie, alsmede de afhankelijkheid van de Unie van energieleveranciers van derde landen te verminderen;
7. onderstreept het belang van onderzoek en innovatie voor de concurrentiepositie van de Europese ondernemingen op de wereldmarkten; verzoekt de Europese Unie en haar lidstaten met aandrang meer financiële middelen te investeren in onderzoek en ontwikkeling; verzoekt de Commissie de ontwikkeling te bevorderen van industriële sectoren die steunen op geavanceerde technologie, producten met veel toegevoegde waarde op de markt brengen en energiezuinig functioneren om beter te kunnen inspelen op de uitdagingen van de klimaatverandering; dringt er eveneens op aan dat de ontwikkeling van nieuwe activiteiten, bijvoorbeeld de hernieuwbare energiebronnen en de scheppende sectoren, waar Europa troeven in handen heeft, wordt aangemoedigd; benadrukt het feit dat onze bedrijven beter moeten kunnen anticiperen op de behoeften van derde markten, om te voldoen aan de internationale vraag;
8. onderstreept dat de beschikbaarheid van grondstoffen van essentieel belang is voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de Europese industrie en waarschuwt ervoor dat er zonder bepaalde uiterst belangrijke grondstoffen (kernenergie, ruimtevaart, luchtvaart, geneeskunde, informatica, nieuwe materialen, militaire uitrusting, enz.) geen vooruitgang mogelijk is in de meeste strategische industrietakken in Europa;
9. roept de Commissie daarom op haar strategie ter verdediging van de belangen van de Unie op het gebied van de zekerheid van grondstoffenvoorziening in het kader van handelsovereenkomsten (vrijhandelsovereenkomsten, economische partnerschapsovereenkomsten enz.) te versterken; is van mening dat met deze strategie een einde moet worden gemaakt aan de exportbeperkingen van sommige landen en dat zij een adequate voorziening van grondstoffen mogelijk moet maken, door middel van akkoorden inzake billijke handel en strategische partnerschappen;

10. is tevreden met de komende inwerkingtreding van het Europees octrooi, dat de Europese bedrijven een hoog niveau van bescherming zal garanderen van hun intellectuele-eigendomsrechten, terwijl tegelijk de aan hun inplanting op nieuwe markten voorafgaande formaliteiten worden verlicht; is ingenomen met het in maart 2013 door de Commissie aangekondigde initiatief om Europese kmo's internationaal concurrerder te maken door vereenvoudiging van het systeem voor de registratie van merken in het buitenland;
11. vraagt dat de Europese Unie beleidsmaatregelen neemt op het gebied van mobiliteit en beroepsopleiding op de Europese markt, met name op het gebied van talen en informatietechnologie, om het concurrentievermogen en de vaardigheden van de werknemers in de Europese industrie te verbeteren;
12. onderstreept het belang van een duidelijk en stabiel rechtskader om de investeringen in de industrie in de hand te werken; spoort de Commissie en de lidstaten ertoe aan de ontwikkeling en de internationalisering van de Europese kmo's, die een belangrijke rol spelen in het industriebeleid van morgen, te bevorderen en hun toegang tot financiering te faciliteren zodat zij kunnen investeren en innoveren; herinnert eraan dat overheidsopdrachten een fundamentele rol spelen in de ondersteuning van de ontwikkeling en de groei van kmo's; vraagt de instelling van één loket voor kmo's voor vragen in verband met de interne markt en de externe markten; moedigt de Commissie ertoe aan de financiële en technologische valorisering van octrooien te ondersteunen;
13. beschouwt betere, goedkopere en snellere toegang van kmo's tot antidumpingprocedures als essentieel voor een doeltreffendere bescherming van kmo's tegen oneerlijke praktijken van handelspartners; verzoekt de Europese Unie hiermee rekening te houden bij de hervorming van de instrumenten voor de bescherming van de handel;
14. stelt daarom voor een netwerk te ontwikkelen tussen kmo's en grote Europese ondernemingen zodat kmo's kunnen profiteren van de expertise, de exportcapaciteit en het innovatievermogen van die ondernemingen; dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan ontwikkeling aan te moedigen en financiering te faciliteren ten behoeve van de partnerschappen tussen kmo's, universiteiten en wetenschappers voor de ontwikkeling van nieuwe technologie;
15. wijst erop dat de internationale concurrentiepositie van Europa belangrijk is voor een geslaagde herindustrialisering ervan; verzoekt de Commissie daarom bij alle toekomstige wetgevingsvoorstellen rekening te houden met de internationale concurrentiepositie van de sectoren in kwestie en de concurrentiepositie hiervan niet te verslechteren, om ervoor te zorgen dat de Europese industrie zich in het kader van de mondiale concurrentie handhaaft;
16. verzoekt de Commissie het handelsbeleid en het mededingingsbeleid van de Unie ten dienste te stellen van het Europese industriebeleid; dringt erop aan dat de Commissie convergentie tussen de lidstaten op fiscaal, sociaal en budgettair vlak in de hand werkt om het ontstaan van gemeenschappelijke industriële projecten te bevorderen; verlangt dat de Commissie algemene effectbeoordelingen - ex ante en ex post - uitvoert betreffende de gevolgen van de vrijhandelsovereenkomsten, zowel degene die al gesloten zijn als degene

waarover wordt onderhandeld, voor het Europese industriebeleid en dat zij voor de totale looptijd ervan hun toepassing en hun coherentie met de Europese industrialiseringsdoelstellingen onder de loep neemt;

17. acht een herziening van de Europese overname Richtlijn nodig om Europa de middelen te bezorgen om zich te verzetten tegen projecten die funest kunnen blijken voor haar industriële en commerciële weefsel; is van mening dat de Unie zich moet kunnen verzetten tegen een overnamebod dat afkomstig is van een bedrijf dat niet maatschappelijk verantwoord onderneemt en/of niet voldoet aan governancecriteria, alsmede tegen een gepland overnamebod met betrekking tot activiteiten die de Unie en haar lidstaten strategisch achten;
18. is van mening dat het Europese industriebeleid de oprichting moet bevorderen van Europese industriële groepen met mondiale omvang op de terreinen waar de Europese industrie momenteel aan de top staat en op die waar zij in de toekomst zal beslissen om te investeren;
19. herinnert eraan dat technische normen en voorschriften een fundamentele rol spelen om het leiderschap van de Europese Unie in de meest innoverende sectoren, inclusief de groene technologie, te garanderen; moedigt daarom de Commissie aan de samenwerking met essentiële derde landen – met name de opkomende landen – te verbeteren om gemeenschappelijke technische normen te creëren maar tegelijkertijd de verschillende maatschappelijke opties die aan deze normen gekoppeld zijn, te respecteren;
20. moedigt de Commissie ertoe aan garanties in het leven te roepen voor de toegang van de Europese ondernemingen tot de internationale markten; acht het van primordiaal belang de wederkerigheid op het vlak van de handelsbetrekkingen, in het bijzonder wat de toegang tot openbare aanbestedingen betreft, te garanderen, de industriële-eigendomsrechten van de Europese ondernemingen te beschermen en de doeltreffendheid van de instrumenten voor de bescherming van de handel met de handels- en met de herindustrialiseringsstrategie te verbeteren;
21. acht het van essentieel belang dat de Unie zich voorziet van instrumenten die haar in staat stelt om:
  - een actiever antidumpingbeleid te voeren en onder meer te reageren op de onrechtmatige exportfinanciering van sommige derde landen,
  - een waarachtig wisselkoersbeleid te voeren waarmee de Europese handelsbelangen worden verdedigd,
  - te zorgen voor de toepassing van het concept "eerlijke handel", dat berust op wederzijdse naleving van sociale, ecologische en culturele normen of normen die betrekking hebben op de eerbiediging van de mensenrechten in het internationale handelsverkeer;
22. neemt kennis van het plan van de Commissie om de instrumenten voor de bescherming van de handel, die de hoeksteen vormen van het industriële beleid, te moderniseren; spreekt de hoop uit dat deze modernisering de doeltreffendheid ervan verhoogt; verzoekt de Commissie daarom deze instrumenten niet af te zwakken, *de jure* noch *de facto*, maar deze daarentegen te versterken opdat de Europese ondernemingen, ongeacht hun omvang,

efficiënter en sneller beschermd kunnen worden tegen illegale of oneerlijke handelspraktijken;

23. benadrukt dat, telkens de omstandigheden het rechtvaardigen, gebruik moet worden gemaakt van handelsbeschermende instrumenten jegens landen die zich niet houden aan de internationale handelsregels of de met de EU gesloten vrijhandelsovereenkomsten;
24. is tevreden met het voorstel voor een verordening betreffende de uitoefening van de rechten van de Unie voor de toepassing en handhaving van internationale handelsregels; is van mening dat een grotere reactiebereidheid met betrekking tot de uitoefening van onze rechten onze geloofwaardigheid kan herstellen en onze handelsbetrekkingen opnieuw in evenwicht kan brengen;
25. betreurt het feit dat intellectuele-eigendomsrechten op het grondgebied van sommige handelspartners onvoldoende worden beschermd en betreurt het gebrek aan concrete middelen die ter beschikking worden gesteld van de Europese bedrijven, met name kmo's, om schendingen van deze rechten efficiënt te bestrijden; verzoekt de Commissie en de lidstaten om een versterking van de douanesamenwerking in de Unie en met derde landen met betrekking tot de inbeslagneming van namaakgoederen en om vereenvoudiging van de douaneprocedures; vraagt de Commissie en de lidstaten nauwer met derde landen samen te werken in verband met vraagstukken rond auteursrechten en het verlenen van licenties;
26. herinnert de Commissie eraan dat het lage salarisniveau en de beperkte milieubescherming nog altijd zeer belangrijke factoren zijn in het kader van de internationale mededinging en dat dringend moet worden gestreefd naar een harmonisering van de desbetreffende normen op het niveau van de strengste normen die gelden, om ervoor te zorgen dat de Unie werkelijk geherindustrialiseerd worden kan; verzoekt de Commissie bijgevolg er via onderhandelingen voor te zorgen dat bindende toezeggingen op het gebied van werknemersrechten en milieubescherming in de vrijhandelsakkoorden met derde landen worden opgenomen; verzoekt de Commissie ook verplichte systemen voor de traceerbaarheid van producten te ontwikkelen waarmee kan worden bewezen dat deze aan de internationale normen inzake werknemersrechten en milieubescherming voldoen;
27. vraagt de Europese Unie haar industriële productie te valoriseren door preciezere informatie te verstrekken aan de consumenten, door de vermelding van de herkomst van de producten van de Unie en de producten die zijn ingevoerd uit derde landen, verplicht te stellen en door de geografische aanduidingen van Europese levensmiddelen in derde landen te laten naleven;
28. vraagt dat alle producten die worden ingevoerd uit derde landen, voldoen aan de milieu-, gezondheids- en sociale normen die door de Unie worden toegepast en dat deze normen op de wereldmarkt worden verdedigd, om Europese industriële producenten te beschermen tegen oneerlijke mededinging.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	18.6.2013
Uitslag eindstemming	+ : 20 - : 2 0 : 5
Bij de eindstemming aanwezige leden	Maria Badia i Cutchet, David Campbell Bannerman, María Auxiliadora Correa Zamora, Marielle de Sarnez, Christofer Fjellner, Yannick Jadot, Metin Kazak, Franziska Keller, Bernd Lange, David Martin, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Henri Weber, Iuliu Winkler, Paweł Zalewski
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Josefa Andrés Barea, Catherine Bearder, Albert Deß, Elisabeth Köstinger, Miloslav Ransdorf, Peter Skinner, Jarosław Leszek Wałęsa
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Salvador Garriga Polledo, Paul Rübig

26.9.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Rapporteur: Philippe Boulland

SUGGESTIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. is van mening dat de lidstaten die de economische crisis het best hebben doorstaan voorrang hebben gegeven aan een intense sociale dialoog en een actief werkgelegenheidsbeleid gericht op het creëren en in stand houden van een zo groot mogelijk aantal banen, alsook aan hierop gerichte investeringen in de toekomst, bijvoorbeeld sociale investeringen en investeringen in sectoren die een rol spelen in de ecologische transitie; is van mening dat deze prioriteiten onder de loep moeten worden genomen en dat zij als baken moeten dienen voor de herindustrialisering van Europa op een stevige, competitieve, inclusieve, houdbare en gediversifieerde basis; onderstreept in dat opzicht het belang van de ontwikkeling van de sociale en solidaire economie (met name van de industriële samenwerkingsverbanden), en van de kringloopeconomie, een economie van recycling en verwerking; is in dat opzicht van mening dat er meetbare doelstellingen en nauwkeurige tijdschema's moeten worden opgesteld;
2. is van oordeel dat de investeringen moeten worden gediversifieerd, zowel in onderzoek, als in nieuwe technologieën; voegt hieraan toe dat we ook ons industrieel erfgoed weer nieuw leven moeten inblazen, waaronder de staal-, auto-, textiel- en luchtvaartindustrie, om onze productiemiddelen te verbeteren zodat we nieuwe markten kunnen veroveren en concurrerend kunnen blijven op het wereldtoneel;
3. onderstreept dat de industriële sectoren het mogelijk maken om crises te doorstaan, ook vanwege de diensteneconomie die zij rond hun productie ontwikkelen;

4. merkt op dat de voorstellen van de Commissie vergezeld moeten gaan van een concreet investeringsplan ten belope van dertig miljard euro per jaar ter bevordering van de sociaalecologische wederopbouw en instandhouding van industriële waardeketens en hun diensten, waarbij de toekomst van de industrie wordt versterkt;
5. pleit voor investeringen in mensen en voor het verbeteren van de voorwaarden voor de uitoefening van het recht op opleiding en scholing, met name in duale opleidingssystemen, op bijscholing en levenslang leren, en voor de vaststelling van het individueel recht op vervolgonderwijs, het creëren van een onderwijsstelsel waarbinnen doorstroming mogelijk is, om te anticiperen en in te spelen op de behoefte aan arbeidskrachten van een op nieuwe technologie en groene en energiearme economie gebaseerde industrie, door de inspanningen in onderzoek en ontwikkeling te steunen en de nadruk te leggen op innovatie; wijst op het belang van de oprichting van gemeenschappelijke structuren die kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in staat stellen deze vormen van scholing aan te bieden; is voorstander van een nauwere samenwerking tussen bedrijven, universiteiten en instellingen voor hoger onderwijs; onderstreept dat deze inspanningen voor de hele productieketen moeten gelden, met inbegrip van de sectoren met een geringere toegevoegde waarde, maar die wel onmisbaar zijn voor het voortbestaan van de hightechsectoren;
6. beveelt de Unie en de lidstaten aan ook aanzienlijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling te doen, met name om de overgang te faciliteren naar een minder energieverslindende industrie die verenigbaar is met de milieuambities van de Unie, waarbij geldt dat deze zo moeten worden uitgedacht dat ze in evenwicht zijn met de industriële ambities van de EU;
7. dringt erop aan meer personeel voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan te werven en investeringen te doen met als doel de opleiding van het personeel en de arbeids- en onderzoeksomstandigheden en -middelen naar een zo hoog mogelijk niveau te brengen; v
8. vraagt om de bevordering op de werkvloer van een positief klimaat en een systeem waarmee het personeel kan worden beoordeeld op zijn verdiensten zoals zij eraan bijdragen om de ervaring en de creativiteit die alle medewerkers samen bezitten ten volle te benutten, teneinde de werkmethoden en de productieprocessen te optimaliseren en het rendement van de voorzieningen te verhogen;
9. onderstreept het belang van de sectorale sociale dialoog om de Europese industrie een nieuwe richting in te stuwen, waarbij voorrang wordt gegeven aan de ontwikkeling van verantwoord ondernemen en een sociaal keurmerk voor bedrijven, op basis van gemeenschappelijke criteria, met als doel het personeel te betrekken bij de toekomst van hun onderneming en de ontwikkeling van een evenwichtige flexiezekerheid mogelijk te maken die de schepping van fatsoenlijke, duurzame en kwalitatief hoogstaande banen ondersteunt; benadrukt de noodzaak de rechten van werknemers en vertegenwoordigers van werknemers op informatie, raadpleging en medezeggenschap te ontwikkelen en te versterken, met name bij herstructureringen van ondernemingen; verwijst met name naar de resolutie van het Europees Parlement van 15 januari 2013 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende informatie voor en raadpleging van werknemers, anticipatie en beheer van herstructurering (2012/2061(INI));

10. onderstreept dat de schepping van een eigen inkomstenbron voor de Europese begroting een positief effect zou kunnen hebben op de herindustrialisering van Europa;
11. wijst nogmaals op de dringende behoefte aan maatregelen ter bevordering van de oprichting en de ondersteuning van innoverende industrieën, door de toegang van de kmo's tot financiering te vergemakkelijken, de fiscale en administratieve druk die op hen weegt te verlagen, door bedrijven, onderwijsinstellingen en onderzoekslaboratoria beter te laten samenwerken en door de mogelijkheden van de interne digitale markt te benutten;
12. onderstreept dat met name kmo's en klassieke productietakken, met inbegrip van de energie-intensieve sectoren, ondersteund moeten worden bij het ontwikkelen van duurzame bedrijfsmodellen en het initiëren van innovaties die de hulpbronnen efficiëntie verbeteren;
13. beveelt aan het programma voor ondernemerschap en innovatie (POI) en het programma voor het concurrentievermogen van kmo's (COSME) beter te benutten;
14. is van mening dat de invoering van een uniform Europees octrooi de Europese speerpuntbedrijven de kans zou bieden competitiever te zijn op de wereldmarkt en nieuwe markten te veroveren die werkgelegenheid scheppen;
15. stelt voor meer samenhang tot stand te brengen tussen ons handelsbeleid, ons concurrentiebeleid en ons industrieel beleid, teneinde kmo's te helpen buiten hun land van herkomst actief te zijn en hun toegang tot de markten te bevorderen;
16. herinnert aan het belang en de reikwijdte van het vereiste dat de sociale normen worden nageleefd voor het uitschrijven van omvangrijke openbare aanbestedingen;
17. pleit voor de aanwending van alle beschikbare financiële en normatieve middelen ter bevordering van de verplaatsing van economische activiteiten, en vraagt om de oprichting van informatiecentra om de ondernemers bewust te maken van de voordelen van het in stand houden of het verplaatsen van hun activiteiten in Europa, gezien het feit dat korte toeleveringsketens ertoe kunnen leiden dat producten lokaal betrokken worden en dat de productiesector efficiënter wordt, waarbij plaatselijke werkgelegenheid wordt gecreëerd; stelt voor om het beroep op EURES te optimaliseren om de deskundigheid van de jonge werkzoekende Europeanen te benutten en roept de lidstaten op de "dienstenrichtlijn" beter ten uitvoer te leggen en de sociale dumping te beëindigen;
18. vraagt de Commissie om per sector de meerwaarde van de Europese industriële productie in de mondiale productieketens diepgaand te onderzoeken, teneinde te bepalen in hoeverre de industriële sectoren in de afzonderlijke lidstaten zijn verankerd, en om op efficiëntere wijze een gemeenschappelijke strategie te ontwikkelen ter bescherming van de Europese industriële belangen;
19. vraagt de Commissie te bepalen in hoeverre de weigering van een mondiaal opererend consortium om een onderdeel dat het besloten heeft te sluiten, over te dragen aan een andere potentiële opkopende groep, of aan een overheidsentiteit voor een tijdelijke publieke overname, in overeenstemming is met het Europese mededingingsrecht;

20. onderstreept dat het belangrijk is dat de Unie haar industrie beschermd in het kader van haar handelsbetrekkingen, dat wil zeggen zowel bij de handelsovereenkomsten die zij sluit en bij de uitwerking van wetgeving betreffende toegang tot haar aanbestedingsmarkt voor ondernemingen uit derde landen, als wat betreft de (onvoldoende) inzet van middelen ter bescherming tegen oneerlijke concurrentie door ondernemingen in derde landen;
21. beveelt de Commissie en de lidstaten aan de nodige voorzieningen te treffen voor de totstandkoming van een Europees industrieel beleid dat niet verzwakt zou worden door de concurrentie tussen lidstaten zoals die momenteel bestaat; beveelt hiertoe een convergentie naar hogere nationale normen op sociaal gebied en een fiscale harmonisatie aan;
22. dringt er bij de lidstaten op aan om in geval van mogelijke wijzigingen van de Verdragen een gemeenschappelijk industrieel beleid op te stellen met vergelijkbare ambities en middelen als het gemeenschappelijk landbouwbeleid, dat wil zeggen een heus transnationaal overleg voor een gemeenschappelijke strategie, aanzienlijke financiële middelen en instrumenten voor marktregulering waarover de overige grote mondiale handelsgebieden beschikken, zoals het monetaire instrument of de regels betreffende staatssteun die zijn afgestemd op de behoeften van onze industrie, met eerbiediging van het internationale recht.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	26.9.2013
Uitslag eindstemming	+ : 33 - : 3 0 : 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Edit Bauer, Heinz K. Becker, Pervenche Berès, Vilija Blinkevičiūtė, Philippe Boulland, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Minodora Cliveti, Emer Costello, Frédéric Daerden, Sari Essayah, Richard Falbr, Danuta Jazłowiecka, Ādām Kósa, Jean Lambert, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Thomas Mann, Csaba Őry, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Jutta Steinruck, Ruža Tomašić, Traian Ungureanu
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Françoise Castex, Philippe De Backer, Anthea McIntyre, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Birgit Sippel, Csaba Sógor, Tatjana Ždanoka

21.6.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE MILIEUBEHEER, VOLKSGEZONDHEID EN VOEDSELVEILIGHEID

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en
duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Rapporteur: Tadeusz Cymański

SUGGESTIES

De Commissie milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- gezien de mededeling van de Commissie met als titel "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel" (COM(2012)582),
- gezien de mededelingen van de Commissie met als titel "Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050" (COM(2011)112) en "Stappenplan voor efficiënt hulpbronnengebruik in Europa" (COM(2011)571),
- gezien de beginselen die de Europese Unie beheersen en met name het voorzorgsbeginsel,
- gezien de uitnodigingen tot het indienen van voorstellen rond energieonderzoek van het zevende kaderprogramma voor onderzoek,
- gezien zijn schriftelijke verklaring 16/2007 van 22 mei 2007 over een groene waterstofeconomie en een derde industriële revolutie in Europa door middel van een partnerschap met betrokken regio's, kmo's en organisaties van het maatschappelijk middenveld,
- gezien zijn resolutie van 15 maart 2012 over een routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050 en die van 24 mei 2012 over het efficiënt gebruik van hulpbronnen in Europa,

- gezien zijn resolutie van 11 september 2012 over de rol van vrouwen in de groene economie,
- A. overwegende dat de Unie voor financiële, sociale en milieu-uitdagingen staat en dat er crises zijn met als gevolg stijging van energieprijzen, uitputting van grondstoffen, verplaatsing van bedrijven, verlies van marktaandeel en stijging van werkloosheid in Europa;
- B. overwegende dat belangrijke opkomende economieën (met name Brazilië, Rusland, India en China) snel blijven groeien en een ambitieus industriebeleid hebben ingevoerd met een sterke nadruk op technologieën en industriële innovatie om hogerop te komen en in de richting van een groenere productie te evolueren;
- C. overwegende dat de EU verworvenheden heeft gebracht op het vlak van milieubescherming en bestrijding van klimaatverandering;
- D. overwegende dat de EU een strategie heeft om eco-innovatie en technologische ontwikkelingen te bevorderen en het concurrentievermogen van de automobielenindustrie van de EU blijvend te verbeteren;
- E. overwegende dat om ons concurrentievermogen te verhogen en de basis te leggen voor de herindustrialisering van Europa een proactief beleid op basis van een nieuw paradigma noodzakelijk is en overwegende dat de correcte beoordeling van de waarde van alle hulpbronnen, zowel menselijke als natuurlijke, en hun duurzaam gebruik de kern moeten vormen van dit industriebeleid;
- 1. betreurt het dat de Commissie geen concrete voorstellen heeft gedaan om de industriële sectoren te redden die door de crisis worden kapotgemaakt en een kleine toegevoegde waarde hebben of internationale dumping ondergaan, maar een echt strategisch belang vormen voor de EU, met name via ondersteuning door overheidsopdrachten, zoals onze concurrenten op het internationale toneel doen;
- 2. betreurt het dat de Commissie niet heeft voorgesteld de landbouw en de levensmiddelensector te heroriënteren in de richting van milieuvriendelijker praktijken, rekening houdend met de eventuele conflicten tussen gebruik voor voedselproductie en industriële productie;
- 3. betreurt het dat niet wordt verwezen naar openbaar en onafhankelijk onderzoek naar de gevolgen van bepaalde industriële ontwikkelingen, in het bijzonder voor volksgezondheid en milieu, als onvermijdelijk gevolg van de ontwikkeling van nieuwe sectoren;
- 4. betreurt het dat de Commissie haar verknochtheid aan het voorzorgsbeginsel niet heeft bekrachtigd wat betreft de sectoren waarin technologieën worden gebruikt waarvan niet is bewezen dat ze zonder risico zijn;
- 5. is bezorgd over het feit dat de kloof in concurrentievermogen en industrialisering tussen de EU-lidstaten breder wordt; wijst op het belang van het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK) en de synergieën tussen het cohesiefonds en de middelen die bestemd zijn voor concurrentievermogen voor groei en werkgelegenheid (rubriek 1A);

6. steunt het streven van de Commissie om Europa aan te prijzen als verantwoordelijk innovatieleider door de effectiviteit van de overheidsfinanciering van onderzoek en ontwikkeling te verhogen middels programma's als Horizon 2020, en roept de Commissie op een gepast kader te bevorderen om de omvang van de particuliere financiering te verhogen; vraagt in dit verband meer nadruk te leggen op arbeidsintensieve sectoren die menselijk kapitaal creëren;
7. is ingenomen met het streven van de Commissie om een ambitieuze en duurzame Europese industriestrategie te ontwikkelen als belangrijke stap naar herstel van de economische groei in Europa en groei van het bnp-aandeel van de maakindustrie tot 20 %; dringt bij de Commissie en de lidstaten aan op een geïntegreerde aanpak die de juiste antwoorden biedt op de belangrijkste Europese uitdagingen, zoals demografie, hulpbronnen- en energie-efficiëntie en klimaatverandering
8. beklemtoont dat de Europese industriestrategie steun moet geven aan investeringen en innovatie op gebieden die essentieel zijn voor duurzame en ecologisch verantwoorde groei, met name door stimulering van sectoren waarin Europa al een koppositie heeft op het vlak van onderzoek en ontwikkeling, en goede arbeidsomstandigheden moet bevorderen in de bedrijven waarin wordt geïnvesteerd;
9. is er verheugd over dat de Commissie als basis en ondersteuning van deze groei de nadruk legt op duurzame groene groei en de ontwikkeling van nieuwe technologieën;
10. benadrukt hoe belangrijk het is de economische mogelijkheden van investeringen in innovatieve technologieën en productie met efficiënt hulpbronnengebruik ten volle te benutten;
11. is ingenomen met de agenda om Europa op het spoor te zetten naar industriële innovatie afgestemd op een duurzame, hulpbronnen- en energie-efficiënte economie en dringt aan op concrete maatregelen om deze doelstellingen te bereiken, bijvoorbeeld door een verschuiving van belastingen op arbeid naar belastingen op hulpbronnengebruik en vervuiling;
12. is van mening dat de focus van het industriebeleid moet liggen op overschakeling van Europa op een duurzame, biogebaseerde economie, met inachtneming van cascadering van gebruik en ecosysteemgrenzen voor biologische hulpbronnen; dringt aan op bevordering van kostenefficiënte ontwikkelingsstrategieën voor de lange termijn en van een groene economie die gebaseerd is op duurzamere productie- en consumptiepatronen op lokaal, regionaal en nationaal niveau;
13. benadrukt dat de lidstaten het beleid om banen te creëren moeten heroriënteren en vooral het potentieel van de groene economie moeten benutten; merkt op dat een dergelijke hervorming van de economie het concurrentievermogen zal doen toenemen en belangrijke bronnen van nieuwe werkgelegenheid zal aanboren, hetgeen onontbeerlijk is om in 2020 de door de EU nagestreefde arbeidsparticipatiegraad van 75% te halen;
14. spoort de Commissie aan oplossingen voor te stellen om oude technologieën groener te maken, zoals het Ulcos-project;

15. verzoekt de Commissie zich in te zetten voor vrouwen in de industriële sector;
16. benadrukt dat de EU de juiste randvoorwaarden moet scheppen om nieuwe investeringen te stimuleren, de toepassing van nieuwe technologieën te bespoedigen en hulpbronnefficiëntie te bevorderen; wijst erop dat de EU-wetgeving rekening moet houden met de structurele verschillen tussen de lidstaten en tegelijk het juiste evenwicht moet zien te vinden tussen economische, sociale en ecologische doelstellingen;
17. is van oordeel dat de regels van de EU bijdragen tot stimulering van innovatie en tegelijkertijd de onafhankelijkheid van de lidstaten op energiegebied garanderen; is wel van mening dat door een gebrek aan concrete beleidsdoelstellingen over klimaat- en hulpbronnefficiëntie de bestaande innovatieve technologieën geen commerciële toepassing vinden;
18. vraagt de Commissie voor de Europese industrie een energiestrategie voor de lange termijn te ontwikkelen en de overschakeling op hernieuwbare energie mogelijk te maken; vraagt de Commissie rekening te houden met de rol die de industrie kan spelen om de flexibiliteit van het gehele energiesysteem te verbeteren en de integratie van hernieuwbare energiebronnen mogelijk te maken;
19. is van mening dat zowel de Europese industrie als de individuele consumenten baat hebben bij een gemoderniseerde energie-infrastructuur, zoals intelligente netwerken die kunnen bijdragen tot maximalisatie van het eigen energiepotentieel en tot volledige integratie van hernieuwbare energiebronnen in de stroomvoorziening;
20. benadrukt hoe belangrijk het is zo spoedig mogelijk de interne energiemarkt te verwezenlijken;
21. is ingenomen met het streven naar overschakeling op koolstofarme energie, gekoppeld aan nieuwe informatie- en communicatietechnologieën;
22. stelt vast dat de kosten van energie, grondstoffen en mineralen in vele takken van bedrijvigheid een belangrijk aandeel in de operationele kosten hebben; benadrukt in dit verband het belang van een gediversifieerde en ecologisch duurzame energiemix en wijst erop dat de industriestrategie gericht moet zijn op de essentiële kansen die worden geboden door grotere efficiëntie bij energie en hulpbronnengebruik; dat houdt tevens recycling, hergebruik van grondstoffen en vermindering van de koolstof- en grondstoffenvoetafdruk van productie en consumptie in; benadrukt dat een dergelijk beleid volgens de analyse van de Commissie een aanzienlijk aantal nieuwe banen schept;
23. steunt uitdrukkelijk de ontwikkeling van de grondstoffendiplomatatie van de Commissie en andere initiatieven, zoals de zogenaamde verslaglegging per land, om de toegang tot grondstoffen te garanderen; verlangt daarom dat er een internationaal grondstoffenforum wordt opgezet, waar ervaringen kunnen worden uitgewisseld, nationale strategieën kunnen worden gecombineerd en voorraden gezamenlijk kunnen worden beheerd, zodat kan worden voorkomen dat de strijd om grondstoffen steeds erger wordt;
24. benadrukt dat de efficiëntie van de EU-koolstofmarkt dringend moet worden verbeterd om klimaatvriendelijke technologieën investeringszekerheid te verschaffen;

25. roept de Commissie op "groene producten en diensten" spoedig in de interne markt te integreren, met inbegrip van milieuoetafdrukken;
26. benadrukt dat er behoefte is aan een wettelijk kader waardoor de juiste signalen aan producenten en consumenten worden gegeven om hulpbronnenefficiëntie te bevorderen en in de richting van een restoratieve kringlooeconomie te evolueren; benadrukt dat teneinde de fragmentering en beperkingen van het toepassingsgebied van het acquis over duurzame consumptie en productie aan te pakken de bestaande productwetgeving, zoals de richtlijn ecologisch ontwerp 2009/125/EG), de richtlijn energie-etikettering (2010/30/EU) en de verordening betreffende de EU-milieukeur, moet worden geconsolideerd met het oog op verbetering van de milieuprestaties en de hulpbronnenefficiëntie van producten gedurende hun hele levenscyclus;
27. is van mening dat het concurrentievermogen van de Europese productie afhangt van de vraag of Europa een mondiale koploper is op het vlak van eco-efficiënte goederen en productie;
28. is van mening dat de Europese industriële toekomst niet tot stand kan komen zonder een resolute koerswijziging richting een ontwerp-, productie-, en vervoersbenadering waarin milieureisten geïntegreerd zijn;
29. ondersteunt het ruimere gebruik van ontwerpen en andere niet-technologische innovaties als een van de voornaamste motoren voor de ontwikkeling van hoogwaardige producten, verhoging van de productiviteit en verbetering van de hulpbronnenefficiëntie;
30. gelooft dat een succesvol industriebeleid alle aspecten van het EU-beleid die een impact op de industrie hebben moet omvatten en dat het af moet sturen op oplossingen voor de grote maatschappelijke vraagstukken;
31. verzoekt de Commissie maatregelen te ontwikkelen of te handhaven om maatschappelijk verantwoord ondernemen in de hele waardeketen te waarborgen, vanaf de winning van grondstoffen via verwerking en handel tot recycling, zowel binnen als buiten de EU;
32. steunt het streven van de Commissie naar verhoging van de investeringen in menselijk kapitaal en vaardigheden die voor de concurrentiekracht en het veranderingsproces van de industrie nodig zijn; verzoekt de Commissie en de lidstaten de dialoog tussen de betrokken instanties en de sociale partners te verbeteren om te bereiken dat onderwijs en arbeidsmarkt beter op elkaar aansluiten; verzoekt de Commissie alle burgers het recht op een leven lang leren te garanderen en hun de mogelijkheid te bieden zich tijdens hun loopbaan te herscholen, hetgeen cruciaal is voor innovatie en concurrentievermogen;
33. verzoekt de Commissie en de lidstaten onverwijld doch uiterlijk in 2014 concrete plannen vast te stellen om alle milieuschadelijke subsidies af te bouwen zodat ze in 2020 uit de wereld zijn, het gebruik van marktinstrumenten te doen toenemen, met inbegrip van een verschuiving van belasting op arbeid naar milieugerelateerde belastingen, tarieven en heffingen, en de markten voor ecologische goederen en diensten te laten groeien;
34. is van mening dat stimulering van duurzame vormen van toerisme gekoppeld aan consumptie van lokale producten een impuls kan geven aan het herstel van de

bedrijvigheid van agrarische en ambachtelijke bedrijven en aan de verspreiding van micro-ondernemingen, en een sterk economisch aanjaageffect kan hebben, waardoor economisch herstel optreedt, terwijl er tevens een goed milieubeheer plaatsvindt, culturen en menselijke nederzettingen worden beschermd en erosie en aardverschuivingen worden voorkomen;

35. is van mening dat in de bouwnijverheid bij voorrang duurzame bouw en ecologisch ontwerp als leidraad gehanteerd moeten worden; meent in dit verband dat de verbetering van bestaande gebouwen van bijzonder belang is; dit kan onder meer worden bereikt door de uitvoering van plannen voor verplichte aanpassing van oude, zowel openbare als particuliere gebouwen aan de hedendaagse normen inzake energiebesparing.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	19.6.2013
Uitslag eindstemming	+ : 54 - : 7 0 : 5
Bij de eindstemming aanwezige leden	Martina Anderson, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Sophie Auconie, Pilar Ayuso, Sandrine Béliet, Lajos Bokros, Franco Bonanini, Martin Callanan, Nessa Childers, Yves Cochet, Tadeusz Cymański, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Bas Eickhout, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Matthias Groote, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Karin Kadenbach, Christa Kläß, Eija-Riitta Korhola, Holger Kraemer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Kartika Tamara Liotard, Zofija Mazej Kukovič, Linda McAvan, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Gilles Pargneaux, Andrés Perelló Rodríguez, Mario Pirillo, Pavel Poc, Frédérique Ries, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Kārlis Šadurskis, Carl Schlyter, Horst Schnellhardt, Richard Seiber, Theodoros Skylakakis, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Salvatore Tatarella, Thomas Ulmer, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Romana Jordan, Judith A. Merkies, Miroslav Mikolášik, Christel Schaldemose, Renate Sommer, Eleni Theocharous, Marita Ulvskog, Kathleen Van Brempt, Andrea Zanoni
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Fabrizio Bertot, Bill Newton Dunn, Konrad Szymański

6.5.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING:

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en
duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Rapporteur: Evelyne Gebhardt

SUGGESTIES

De Commissie interne markt en consumentenbescherming verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. is er verheugd over dat industriebeleid nu in het middelpunt van de belangstelling staat in de EU; onderstreept dat een sterke industriebasis van cruciaal belang is voor de welvaart, het concurrentievermogen en het economisch succes van de EU, en het beste middel is tegen recessie;
2. staat principieel kritisch tegenover de plannen van de Commissie tot selectieve vastlegging van zes prioritaire markten voor investeringen en innovatie; legt veeleer het accent op het belang van verbetering van de randvoorwaarden voor O & O en de centrale rol van startende ondernemingen en mkb-bedrijven als motor van de Europese innovatiecapaciteit;
3. is van mening dat het ter wille van de innovatie en ter versterking van de Europese concurrentiepositie van essentieel belang is de Europese onderzoeks- en ontwikkelingscapaciteit fors te verbeteren;
4. onderstreept de noodzaak de duurzaamheid van onze economie tot ontwikkeling te brengen om zo de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te kunnen verwezenlijken, en roept ertoe op duurzaamheid een centrale plaats toe te kennen in het Europese industriebeleid; in dit verband moet meer plaats worden ingeruimd voor milieuvriendelijke productieprocessen, moet de levensduur van consumptiegoederen worden verlengd, recycling worden bevorderd en de energie-efficiëntie van producten die binnen de interne markt worden gefabriceerd worden verbeterd;

5. constateert dat de industriële productie in de perifere gebieden van de EU drastisch afneemt; dringt bij de Commissie aan op maatregelen ter bevordering van een gelijkmatige verdeling van de industriële productie in Europa;
6. is van oordeel dat alleen een proactief en geïntegreerd industriebeleid, dat berust op onderzoek en innovatie, en een eengemaakte markt, dat verschillende beleidsterreinen en hulpbronnenefficiëntiemodellen (waaronder het consumentenbeleid en het arbeidsmarktbeleid) met elkaar verbindt, een gunstig economisch klimaat tot stand kan brengen en ondernemingen in de EU in de gelegenheid kan stellen een sterkere concurrentiepositie te veroveren, en ziet uit naar de invoering van het stappenplan voor de hervorming van de interne markt voor industrieproducten;
7. is van mening dat de instandhouding van de bestaande productiecapaciteit in tijden van crisis een essentieel vereiste is voor het voeren van een industriebeleid; is van mening dat dit alleen kan worden bewerkstelligd middels anticiperende en bedrijfsherstructureringsmaatregelen die met de volledige en actieve betrokkenheid van de werknemers moeten worden doorgevoerd;
8. wijst eens te meer op de rol van investeringen voor het stimuleren van innovatie en het bevorderen van groei, en onderstreept dat ondernemerschap krachtiger moet worden ondersteund door het creëren van een beter zakelijk klimaat;
9. verzoekt de Commissie met voorstellen te komen voor de ontwikkeling van een Europees clusterbeleid met het oog op de samenwerking tussen onderling verbonden ondernemingen, toeleveranciers, dienstverleners en onderzoekscentra; wijst erop dat hoewel dergelijke samenwerkingsvormen op regionaal en nationaal niveau al langer bestaan en de positieve effecten daarvan tot dusver uitsluitend op die niveaus politiek zijn benut, zij ook de concurrentie tussen economieën op Europees niveau ten goede zijn gekomen; is van mening dat de voordelen die de gezamenlijke benutting van hulpbronnen en knowhow voor bedrijven, werknemers en regio's ook op Europees niveau zou opleveren, een nuttig instrument zou zijn om een evenwichtiger industriële en commerciële ontwikkeling te bevorderen;
10. is van mening dat een helder en solide rechtskader essentieel is voor de bevordering van de groei, en acht het mede daarom noodzakelijk de Europese wetgeving inzake markttoezicht te verbeteren ter waarborging van de veiligheid van producten en van eerlijke handelsvoorwaarden;
11. onderstreept het cruciale belang van de juiste wetgeving voor een succesvol industriebeleid en van de noodzaak om maatregelen uit te sluiten die op langere termijn de concurrentie vervalsen doordat er een onevenredig directe financiële invloed van uitgaat;
12. geeft aan dat de interne markt over een enorm, vooralsnog onbenut potentieel voor een groter concurrentievermogen en meer groei in de EU beschikt, en spoort de Commissie en de lidstaten in dit verband aan de bestaande belemmeringen versneld uit de weg te ruimen, in het belang van de consumenten, werknemers en (met name kleine en middelgrote) ondernemingen in de EU; onderstreept voorts dat het zaak is de instrumenten te creëren en te versterken die nodig zijn om prospectie en financiering te

ondersteunen (verzekeringen, betalingsgaranties, enz.) en aldus het mkb in staat te stellen zich internationaal te ontwikkelen;

13. wijst erop dat industriële productieprocessen steeds meer op kennis zijn gebaseerd en dat het potentieel van de industrie dan ook in belangrijke mate afhankelijk is van goed opgeleide specialisten; dringt derhalve aan op nauwe coördinatie tussen industriebeleid en opleidings- en bijscholingsmaatregelen;
14. verzoekt de Commissie de ontwikkeling van nationale investeringsbanken voor het mkb te ondersteunen en de bestaande investeringsbanken voor het mkb in staat te stellen hun werkzaamheden in andere lidstaten uit te breiden overeenkomstig de voorwaarden die gelden in die lidstaten teneinde de industriële productie te ondersteunen;
15. dringt er bij de EU en de lidstaten op aan door te gaan met de complete en algehele uitvoering van de Small Business Act, die een samenhangend kader vormt voor de maatregelen om de groei van het mkb te bevorderen en die niet los mag worden gezien van het nieuwe, ambitieuze industriebeleid van de EU;
16. is van mening dat de toenemende hulpbronnenschaarste niet alleen maar een duurzaamheidsprobleem is, maar ook steeds meer aan het uitgroeien is tot een essentieel concurrentieprobleem voor Europa en het Europese bedrijfsleven; onderstreept het belang van hulpbronnefficiëntie als essentieel richtsnoer bij uitstek voor de Europese herindustrialiseringsagenda; roept in dit verband op tot:
  - de volledige en grootschalige implementatie van het stappenplan van de Commissie voor een hulpbronnefficiënt Europa;
  - de integratie van de trapsgewijze benutting van de middelen in alle relevante beleidsgebieden, zodat het volle potentieel van onze schaarse grondstoffen wordt gebruikt;
  - de ontwikkeling en vervolgens implementatie door de Commissie en de lidstaten van een methode van hulpbronboekhouding die moet worden geïntegreerd in de respectieve hoofdstukken van de EU- en nationale begrotingen (waarbij elke hoofdstuk overeenkomt met een bepaalde activiteit), die op hun beurt kunnen worden onderverdeeld in artikelen, en vervolgens waar nodig in posten, teneinde een effectieve integratie van de aan hulpbronnefficiëntie verbonden aspecten in het beleid te kunnen waarborgen;
17. onderkent het belang van de traceerbaarheid van producten om consumenten de instrumenten te verschaffen om een beter geïnformeerde aankoopbeslissing te nemen en de door de eeuwen heen door lokale producenten verworven knowhow op zijn waarde te leren schatten;
18. is van mening dat het industriebeleid moet voorzien in strategische doelstellingen die van cruciaal belang zijn voor het concurrentievermogen, zoals het opzetten van een efficiënte, geïnterconnecteerde vervoersinfrastructuur, een hoogontwikkeld digitaal netwerk en een Europees energiebeleid;

19. is van mening dat het stimuleren en mobiliseren van omvangrijke investeringen in op structurele en productinnovatie gericht onderzoek een essentiële voorwaarde is voor het voeren van een industriebeleid;
20. is van mening dat industriële groei in Europa alleen kan worden bereikt door middel van een investeringsstrategie in combinatie met krachtige maatregelen om de beschikbaarheid van krediet te faciliteren;
21. onderstreept dat "gelijke beloning voor gelijk werk" bij industriebeleid het leidende beginsel moet zijn, teneinde te komen tot zowel gelijkheid van mannen en vrouwen op de werkvloer als gelijke voorwaarden voor werknemers met verschillende soorten arbeidsovereenkomsten;
22. is van oordeel dat het verder uitbouwen van het beginsel van vrij verkeer van werknemers, door middel van instrumenten als de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties en permanente opleidingen, met name voor kwetsbare werknemers, in belangrijke mate kan bijdragen aan het verkleinen van het tekort aan gekwalificeerd personeel en het op gang brengen van inclusieve groei;
23. erkent dat duale opleidingen zowel de kwaliteit van de industrieproductie als de duurzame groei in Europa duidelijk ten goede komen, en dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan deze formule te blijven bevorderen en tot heel Europa uit te breiden;
24. verzoekt de lidstaten de richtlijn ter voorkoming van betalingsachterstanden zo snel mogelijk om te zetten, aangezien met name productiebedrijven daarvan het slachtoffer zijn;
25. dringt erop aan de mogelijkheden van kennisgevingsprocedure 98/34 ruimer te benutten, en vraagt de lidstaten om bij de effectbeoordelingen die zij in het kader van de ontwikkeling van nationale wetgeving opmaken ook altijd specifiek naar het aspect concurrentievermogen te kijken, in het bredere kader van de "internemarkttest" waarop is aangedrongen in de resolutie van 7 februari 2013, die ook aanbevelingen aan de Commissie omvat met betrekking tot de governance van de interne markt;
26. onderstreept het belang van adequate communicatie naar de Europese burgers toe omtrent de cruciale rol van het industriebeleid voor de bevordering van de economische groei in Europa;
27. benadrukt dat een ambitieus industriebeleid gepaard moet gaan met een optimale marktpositionering van onze producten en dat daarom vooral het accent moet komen te liggen op de kwaliteit van het product; onderstreept tevens de noodzaak de ambachtelijke vaardigheden in Europa in stand te houden, te exploiteren en verder tot ontwikkeling te brengen;
28. wijst nadrukkelijk op de bijdrage van bedrijven die kwaliteitsproducten fabriceren in termen van groei, werkgelegenheid en concurrentievermogen in de Europese Unie, aangezien deze sector goed is voor 3% van het bbp van de Europese Unie, een jaaromzet realiseert van meer dan 400 miljard euro en bijna 1,5 miljoen directe en indirecte banen in Europa genereert, althans volgens het op 26 september 2012 gepubliceerde

werkdokument van de diensten van de Commissie inzake het concurrentievermogen van Europese topkwaliteitsbedrijven.

29. spreekt zijn steun uit voor een intensievere coördinatie van de vennootschapsbelastingstelsels in de EU door vaststelling van uniforme belastinggrondslagen.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	25.4.2013
Uitslag eindstemming	+ : 21 - : 3 0 : 11
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Preslav Borissov, Jorgo Chatzimarkakis, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia de Campos, Vicente Miguel Garcés Ramón, Evelyne Gebhardt, Thomas Händel, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Philippe Juvin, Sandra Kalniete, Toine Manders, Franz Obermayr, Phil Prendergast, Mitro Repo, Robert Rochefort, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Bernadette Vergnaud
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Ashley Fox, Ildikó Gáll-Pelcz, Anna Hedh, Constance Le Grip, Morten Løkkegaard, Pier Antonio Panzeri, Wim van de Camp, Patricia van der Kammen, Kerstin Westphal

12.7.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE REGIONALE ONTWIKKELING

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Rapporteur: María Irigoyen Pérez

SUGGESTIES

De Commissie regionale ontwikkeling verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. benadrukt dat ondanks het feit dat de industriële sector zwaar heeft geleden onder de huidige aanhoudende economische crisis, deze sector zonder twijfel nog steeds een van de sterkste punten van de EU op internationaal niveau is en een stuwende kracht achter de verwezenlijking van de EU 2020-doelstellingen voor groei, banen, innovatie, onderzoek, ontwikkeling, duurzaamheid en concurrentievermogen; wijst erop dat de totale industriële productie thans 10% lager ligt dan voor de crisis en dat in de industrie meer dan drie miljoen banen verloren zijn gegaan; merkt op dat er echter een groeiend tekort dreigt aan arbeidskrachten met specifiek op duurzame groei afgestemde vaardigheden;
2. is bezorgd over de massale de-industrialisering van vele traditionele industriële regio's in Europa; is van mening dat de voormalige geïndustrialiseerde regio's een belangrijke rol kunnen spelen in de herindustrialisering; wijst er in dit verband op dat de publieke aandacht niet meer op de voormalige geïndustrialiseerde regio's gericht is en dat, gelet op de bijzondere uitdagingen, in toereikende investeringsmogelijkheden voor specifieke regionale ontwikkelingsstrategieën moet worden voorzien; steunt in dit verband initiatieven die ervoor zorgen dat de productie en dienstverlening uit derde landen wordt teruggehaald;
3. spreekt zijn grote bezorgdheid uit over de gevolgen van de financiële en economische neergang, de afname van de investeringen en de groeiende ongelijkheid in de EU, in het bijzonder tussen de regio's met betrekking tot productiviteit, concurrentievermogen en welvaart; wijst erop dat het van essentieel belang is om krachtige beleidsmaatregelen te treffen en voldoende financiële middelen toe te wijzen om de wederopbloei van de

industrie met het oog op een duurzaam Europa te steunen, onder meer gebaseerd op culturele en creatieve bedrijfstakken en nieuwe technologieën zoals nanotechnologie, biotechnologie en micro-elektronica; is van mening dat zonder een dergelijke actie de scherpe neergang in industriële productie niet alleen ernstige negatieve gevolgen voor de output van de EU zal hebben maar ook voor de sociale en territoriale samenhang, terwijl de technologische kloof tussen de Europese Unie en de andere centra van hightech, met name de Verenigde Staten en de BRICS-landen, steeds groter zal worden;

4. benadrukt dat het toekomstige cohesiebeleid deel zal uitmaken van de voornaamste EU-instrumenten om industriële innovatie middels slimme specialisatie te bevorderen teneinde de uitdagingen in verband met duurzame energie, klimaatverandering en efficiënt gebruik van materiële en personele middelen het hoofd te bieden; is dan ook van mening dat steun uit hoofde van het toekomstige cohesiebeleid en de Europese structuur- en investeringsfondsen onontbeerlijk is voor de herindustrialisering van de EU en haar regio's door middel van een daadwerkelijk modern, inclusief, duurzaam, energiezuinig en uiterst concurrerend industriebeleid; verzoekt om een betere coördinatie en meer synergie tussen het cohesiebeleid en Horizon 2020-programma's teneinde regionale kweekvijvers voor innovatie te ontwikkelen en innovatie op regionaal niveau zoveel mogelijk te bevorderen;
5. benadrukt dat er bij de planning van de regionale industriële ontwikkelingsstrategieën rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken en sterke punten van elke regio teneinde een hoog specialisatieniveau van de Europese industrie te bereiken;
6. wijst erop dat vanwege hun gemeenschappelijke territoriale kenmerken, gebieden aan weerszijden van de grens dikwijls met dezelfde industriële uitdagingen geconfronteerd worden; verzoekt de Commissie, de lidstaten en de lokale en regionale autoriteiten strategieën voor grensoverschrijdende industriële omschakeling uit te werken met het oog op grensoverschrijdende clusters en gemeenschappelijke opleidings- en werkgelegenheidsstrategieën die passen bij de bevolkingscentra aan weerszijden van de grens;
7. onderstreept de noodzaak van duidelijke beleidsstrategieën, zowel op EU-niveau als in de nationale hervormingsprogramma's, met het oog op het concurrentievermogen middels een meer territoriaal gerichte en strategische benadering waarin prioriteiten zijn opgenomen in verband met: het vergemakkelijken van de toegang tot financiering en microkredietfaciliteiten, het steun verlenen aan O&O, onderwijs, beroepsopleidingen en leven lang leren, administratieve vereenvoudiging en capaciteitsopbouw teneinde een bedrijfsvoering tegen zo laag mogelijke kosten mogelijk te maken, duidelijke milieuvorschriften, vermindering van belasting op arbeid; grotere flexibiliteit van de arbeidsmarkt, meer milieuvriendelijke infrastructuur, grotere betrokkenheid van en coördinatie tussen lokale en regionale autoriteiten alsmede van publieke en private belanghebbenden en krachtige steun aan het mkb, ondernemers en sociale ondernemingen; is van mening dat een betere afstemming tussen de verschillende niveaus van overheidsbestuur en belanghebbenden kan worden bereikt door de voorgestelde territoriale pacts en instrumenten in de partnerschapsovereenkomsten op te nemen, teneinde deze actoren bijeen te brengen om hun acties en financiële middelen te coördineren en op de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te richten;

8. is van mening dat de herindustrialisatie van Europa gepaard moet gaan met initiatieven ten behoeve van banen voor jongeren en daartoe de werkgelegenheidsstrategie van de Gemeenschap op de toekomstige behoeften van de Europese industrie moet worden afgestemd, dat er regionale en nationale programma's moeten worden opgezet om jongeren een hoogwaardige technologische opleiding te geven en door toegang tot Europese fondsen en ondernemersadvies het ondernemerschap onder jongeren te bevorderen;
9. herinnert eraan dat regionale economieën een wezenlijke rol spelen bij de totstandbrenging van slimme, duurzame en inclusieve groei, aangezien deze over de benodigde kennis en capaciteit beschikken om de lokale belanghebbenden in overeenstemming met de eigen specifieke regionale kenmerken te mobiliseren; wijst er nogmaals op dat het van cruciaal belang is dat de agenda's voor innovatie en duurzaamheid op regionaal, nationaal en Europees niveau met elkaar verbonden worden middels de ontwikkeling van sterke regionale en nationale onderzoeks- en innovatiestrategieën voor slimme specialisatie (RIS3);
10. is van mening dat RIS3-strategieën als ex ante-voorwaarde moeten worden gehandhaafd voor de financiering op grond van de O&O&I-doelstelling van het toekomstige cohesiebeleid zodat uit hoofde van de Europese structuur- en investeringsfondsen meer gerichte steun kan worden verleend als onderdeel van een strategische, geïntegreerde benadering; wijst erop dat dergelijke RIS3-strategieën, gebaseerd op comparatieve voordelen van regio's, productiviteitsverhogende maatregelen zullen bevorderen, dankzij een hoog hefboomeffect publiek en particulier kapitaal zullen aantrekken en regio's zullen helpen hun middelen op enkele hoofdprioriteiten te concentreren teneinde beschikbare fondsen effectiever te gebruiken;
11. benadrukt dat de nationale en regionale autoriteiten hun duurzameontwikkelingsstrategieën voor de lange termijn moeten toespitsen op economische, sociale en ecologische innovatie, gestoeld op sterke netwerken, kennisuitwisseling en -beheer en innovatie-ecosystemen samengesteld uit clusters van in hoge mate gespecialiseerde mkb-bedrijven en industrieën; is voorstander van de groei van bedrijvenparken door samenwerking tussen nationale en lokale autoriteiten, marktdeelnemers en organisaties voor onderzoek en ontwikkeling;
12. sluit zich aan bij de opvatting van de Commissie en de Raad dat verbetering van het concurrentievermogen op de interne markt maar ook in de handelsbetrekkingen met derde landen een absolute prioriteit is; verzoekt de lidstaten en de Europese Commissie bedrijfstakken, meer bepaald het mkb, te steunen in het kader van de export en internationalisering; benadrukt de behoefte aan en het belang van het opstellen van Europese standaarden die op grote schaal worden toegepast en door de EU op de wereldmarkt worden verdedigd, in het bijzonder met betrekking tot de verantwoordelijkheid voor milieu en maatschappij, zodat innovatieve maatregelen voor Europese bedrijven geen nadelige gevolgen hebben maar daarentegen geleidelijk een mondiale standaard worden, niet in de laatste plaats op grond van het wederkerigheidsbeginsel;
13. spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de negatieve gevolgen van de economische en

financiële crisis op het vermogen van regio's in de EU om productieve investeringen voor slimme, duurzame en inclusieve groei te financieren en waardoor de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europa 2020-strategie in gevaar komt;

14. verzoekt de Commissie voorstellen te doen voor milieu- en sociale minimumheffingen op de invoer uit derde landen om ervoor te zorgen dat aan de voor bedrijfstakken in de EU geldende Europese sociale en milieunormen wordt voldaan;
15. is van mening dat, naast subsidies, er behoefte bestaat aan een grotere rol van leningen, durfkapitaal, garanties en andere financiële instrumenten met het oog op het concurrentievermogen van de EU-industrie; roept op tot een passend gebruik van financiële instrumenten via de combinatie en synergie van de verschillende vormen van financiële steun, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks, in het bijzonder van welke die voor het mkb en sociale ondernemingen beschikbaar zijn, teneinde een meer op maat gesneden toegang tot financiering te bieden; wijst op het belang van een betere afstemming tussen afzonderlijke EU-beleidslijnen en de verschillende bronnen voor de financiering van Europese herindustrialisatie, overeenkomstig de regels van het wetgevingspakket betreffende het cohesiebeleid 2014-2020;
16. is van mening dat gezien de huidige economische en sociale crisis, publieke en particuliere investeringen een cruciaal element zijn van een brede strategie voor duurzame groei; steunt in dit verband de algehele hervorming van de regeling voor overheidssteun door de toepassing van een meer sociale en economische benadering en een grotere flexibiliteit van de mededingingsregels zoals opgenomen in de artikelen 101 en 102 VWEU; wijst nogmaals op het belang om meer aandacht aan de kwaliteit en de doeltreffendheid van overheidsuitgaven te besteden.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	10.7.2013
Uitslag eindstemming	+: 42 -: 0 0: 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	François Alfonsi, Luís Paulo Alves, Catherine Bearder, Victor Boştinaru, John Bufton, Nikos Chrysogelos, Francesco De Angelis, Tamás Deutsch, Rosa Estaràs Ferragut, Danuta Maria Hübner, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Vincenzo Iovine, María Irigoyen Pérez, Seán Kelly, Mojca Kleva Kekuš, Constanze Angela Krehl, Jacek Olgierd Kurski, Petru Constantin Luhan, Ramona Nicole Mănescu, Vladimír Maňka, Iosif Matula, Erminia Mazzoni, Miroslav Mikolášik, Jens Nilsson, Jan Olbrycht, Wojciech Michał Olejniczak, Younous Omarjee, Markus Pieper, Monika Smolková, Georgios Stavrakakis, Nuno Teixeira, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Kerstin Westphal, Hermann Winkler, Joachim Zeller, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Andrea Cozzolino, Karima Delli, Cornelia Ernst, Ivars Godmanis, James Nicholson, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Elisabeth Schroedter, Evžen Tošenovský

3.9.2013

ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GENDERGELIJKHEID:

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

over de herindustrialisering van Europa ter bevordering van concurrentievermogen en
duurzaamheid
(2013/2006(INI))

Rapporteur: Antigoni Papadopoulou

SUGGESTIES

De Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. is verheugd over de mededeling van de Commissie met de titel "Een sterkere Europese industrie om bij te dragen tot groei en economisch herstel" (COM(2012)0582), maar betreurt het dat daarin volledig voorbij wordt gegaan aan de genderdimensie; benadrukt dat het ontbreken van genderperspectieven in het industriebeleid de genderongelijkheid doet toenemen, en roept de Commissie en de lidstaten op om mechanismen in te stellen voor gendermainstreaming in het industriebeleid op internationaal, nationaal en regionaal niveau;
2. wijst op de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de industrie en bijgevolg in het streven om Europa te herindustrialiseren, evenals op het ontbreken van genderspecifieke benaderingen en eisen op nationaal, Europees en internationaal niveau; benadrukt dat de lidstaten daarom, en ook om de Europese strategie voor gendergelijkheid op nationaal niveau toe te passen, verplicht zijn om in nauwe dialoog met de industrie, instellingen, organisaties en besluitvormers gendermainstreaming door te voeren, in de zin dat alle beleidsmaatregelen – zo ook op het vlak van onderzoek, duurzame productie en consumptie – worden gescreend op de uiteenlopende gevolgen daarvan voor vrouwen en mannen;
3. benadrukt dat de EU, als zij de economische groei en de concurrentiekracht van haar regio's opnieuw wil aanwakkeren, haar grote vrouwelijke potentieel niet langer kan negeren; benadrukt daarom dat het belangrijk is om de permanente bijdrage van vrouwen aan de wetenschappelijke en de technologische sector te bevorderen en de voortdurende

scholing van vrouwen te garanderen en hun kwalificaties te benutten, zowel in de sectoren onderzoek en wetenschap als in meer traditionele sectoren;

4. wijst erop dat meer dan de helft van de studenten die elk jaar afstuderen in het hoger onderwijs in Europa vrouw is; benadrukt de voordelen die de vaardigheden van gekwalificeerde vrouwen kunnen opleveren voor ondernemingen, met name voor de groei, de productiviteit en het concurrentievermogen van de Europese industrie, en roept de verschillende spelers in het bedrijfsleven, het onderwijs en het maatschappelijk middenveld en de Europese Commissie er daarom toe op de rol van vrouwen in de verschillende domeinen in Europa te bevorderen en te versterken;
5. pleit ervoor om de talenten van vrouwen in de Europese culturele en creatieve sector optimaal te benutten en op een efficiënte manier opleidingen te stimuleren die specifiek gericht zijn op deze snel evoluerende sector; wijst op de bijdrage die de culturele en creatieve sector levert aan de doelstellingen van de Europa 2020-strategie, met name wat het scheppen van banen betreft;
6. benadrukt dat gelijke kansen en een evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op alle niveaus en in alle sectoren van de industrie positieve gevolgen hebben voor de productiviteit en duurzame economische groei, en daarom moeten worden erkend als een cruciale factor in de herindustrialisering van Europa, omdat daardoor een sterke, gediversifieerde en concurrerende industriële basis in de hand wordt gewerkt; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan om bij de ontwikkeling van een nieuw industriebeleid een nieuwe, maatschappelijke en klimaatvriendelijke indicator voor groei te hanteren, waarin niet-economische aspecten met betrekking tot welzijn worden opgenomen en waarin het accent voornamelijk ligt op doelstellingen die verband houden met duurzame ontwikkeling, zoals gendergelijkheid, armoedebestrijding en een lagere uitstoot van broeikasgassen;
7. wijst erop dat de ecologische omzetting van de economie en de overgang naar een koolstofarme economie zullen leiden tot een grote vraag naar werknemers met een ambachtelijke scholing of beroepsopleiding; wijst erop dat vrouwelijke werknemers een belangrijke rol spelen in de strategie voor de opleving van de industrie voor een duurzaam Europa (RISE); verzoekt de Raad, de Commissie en de lidstaten ervoor te zorgen dat vrouwelijke werknemers niet ondervertegenwoordigd zijn in of zelfs uitgesloten zijn van opleidingen, projecten en programma's op het gebied van ecologische transformatie;
8. benadrukt dat beleid moet worden uitgewerkt waarin de nadruk ligt op het ontzenuwen van genderstereotypen vanaf jonge leeftijd en op opleidingen voor de bewustmaking van leraren en leerlingen, en waarin loopbaandiversificatie voor zowel jonge vrouwen als mannen wordt gestimuleerd en ondersteund;
9. verzoekt de Commissie en de lidstaten de beschikbare gekwalificeerde arbeidskrachten en met name de talenten van vrouwen te benutten en vrouwelijk ondernemerschap te bevorderen en te vergemakkelijken, door de juiste gerichte opleidings- en mentorprogramma's aan te bieden, en door de toegang tot technische, wetenschappelijke, zakelijke en ondersteunende netwerken te vergemakkelijken, zowel in de oprichtingsfase als gedurende de hele levenscyclus van een onderneming;

10. verzoekt de Commissie, de lidstaten en alle belanghebbenden om menselijk talent op waarde te schatten en te ontwikkelen, en maatregelen te treffen voor een beter evenwicht tussen werk en gezin, inclusief toereikende faciliteiten voor kinderopvang, om vrouwen alle mogelijke kansen te bieden voor een ononderbroken en stabiele carrière; pleit tevens voor genderevenwicht tussen mannen en vrouwen als norm in alle sectoren van de industrie, waarmee de rol van vrouwen in de samenleving als besluitvormers en consumenten wordt weerspiegeld;
11. verzoekt de Commissie en de lidstaten om met behulp van de EU-instrumenten, zoals de structuurfondsen en de instrumenten die door de Europese Investeringsbank ter beschikking zijn gesteld, de toegang van kmo's tot traditionele en innovatieve financieringsinstrumenten te verbeteren en te vergemakkelijken, en de toegang van vrouwelijke ondernemers tot andere financieringsbronnen te vergemakkelijken, zoals speciale beurzen en risicokapitaal;
12. verzoekt de Commissie en de lidstaten alle maatregelen te nemen die nodig zijn om het hardnekkige stereotype dat exacte wetenschappen, technologie, technische wetenschappen en wiskunde door mannen gedomineerde vakgebieden zijn, op te heffen, waardoor dit carrièrepad in alle stadia toegankelijker wordt voor vrouwen en meisjes; benadrukt dat vrouwen die al actief zijn in deze sectoren moeten worden gesterkt door ze dezelfde kansen te bieden op een veelbelovende carrière als hun mannelijke collega's;
13. verzoekt de Commissie en de lidstaten om onderwijs en permanente scholing te combineren met gericht werkgelegenheidsbeleid voor jonge vrouwen en mannen, met name in specifieke sectoren zoals de culturele en de creatieve branche, om het aantal jongeren dat vroegtijdig stopt met school en daardoor het risico loopt op sociale uitsluiting, in te dammen, en om ervoor te zorgen dat de verworven vaardigheden toereikend zijn om te voldoen aan de huidige en de toekomstige behoeften op de arbeidsmarkt;
14. verzoekt de Commissie en de lidstaten campagnes te organiseren en voldoende objectieve informatie te verstrekken over bedrijfsgerelateerde zaken, evenals informatie over sociale diensten die rechtstreeks op vrouwelijke ondernemers gericht zijn;
15. verzoekt de lidstaten programma's voor een leven lang leren en omscholingsmogelijkheden te steunen, waarmee gelijke kansen worden gecreëerd voor mannen en vrouwen om deel te nemen aan het arbeidsproces, in alle sectoren en op alle niveaus, en waarbij rekening wordt gehouden met de persoonlijke behoeften van de studenten, niet in de laatste plaats de speciale aspiraties van jonge vrouwen; benadrukt het belang van omscholing als tweede kans op een nieuwe carrière voor mannen en vrouwen die al op jonge leeftijd naar bepaalde beroepsgroepen toe werden gesluisd die traditioneel door een van de twee geslachten werd gedomineerd.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	2.9.2013
Uitslag eindstemming	+ : 14 - : 0 0 : 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Edit Bauer, Marije Cornelissen, Edite Estrela, Mikael Gustafsson, Astrid Lulling, Joanna Senyszyn, Inês Cristina Zuber
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Iñaki Irazabalbeitia Fernández, Kent Johansson, Nicole Kiil-Nielsen, Antigoni Papadopoulou, Angelika Werthmann

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	28.11.2013
Uitslag eindstemming	+: 45 -: 5 0: 5
Bij de eindstemming aanwezige leden	Josefa Andrés Barea, Jean-Pierre Audy, Ivo Belet, Jan Březina, Reinhard Bütikofer, Giles Chichester, Jürgen Creutzmann, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Vicky Ford, Adam Gierak, Norbert Glante, Robert Goebbels, Fiona Hall, Edit Herczog, Kent Johansson, Romana Jordan, Krišjānis Kariņš, Philippe Lamberts, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Angelika Niebler, Jaroslav Paška, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Jens Rohde, Paul Rübig, Salvador Sedó i Alabart, Francisco Sosa Wagner, Konrad Szymański, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Catherine Trautmann, Ioannis A. Tsoukalas, Claude Turmes, Marita Ulvskog, Vladimir Urutchev, Adina-Ioana Vălean, Alejo Vidal-Quadras
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Rachida Dati, Ioan Enciu, Roger Helmer, Jolanta Emilia Hibner, Gunnar Hökmark, Ivailo Kalfin, Seán Kelly, Holger Kraemer, Werner Langen, Zofija Mazej Kukovič, Alajos Mészáros, Markus Pieper, Vladimír Remek, Silvia-Adriana Țicău
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Carl Schlyter